FTEHIM EWRO-MEDITERRANJU
DWAR L-AVJAZZJONI
BEJN IL-KOMUNITÀ EWROPEA U
L-ISTATI MEMBRI TAGĦHA MINN NAĦA WAĦDA
U R-RENJU TAL-MAROKK MIN-NAĦA L-OĦRA

IR-RENJU TAL-BELĠJU,

IR-REPUBBLIKA ĊEKA,

IR-RENJU TAD-DANIMARKA,

IR-REPUBBLIKA FEDERALI TAL-ĠERMANJA,

IR-REPUBBLIKA TA' L-ESTONJA,

IR-REPUBBLIKA ELLENIKA,

IR-RENJU TA' SPANJA,

IR-REPUBBLIKA FRANĊIŻA,

L-IRLANDA,

IR-REPUBBLIKA TALJANA,

IR-REPUBBLIKA TA' ĊIPRU,

IR-REPUBBLIKA TAL-LATVJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-LITWANJA,

IL-GRAN DUKAT TAL-LUSSEMBURGU,

IR-REPUBBLIKA TA' L-UNGERIJA,

MALTA,

IR-RENJU TA' L-OLANDA,

IR-REPUBBLIKA TA' L-AWSTRIJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-POLONJA,

IR-REPUBBLIKA PORTUGIŻA,

IR-REPUBBLIKA TAS-SLOVENJA,

IR-REPUBBLIKA SLOVAKKA,

IR-REPUBBLIKA TAL-FINLANDJA,

IR-RENJU TA' L-ISVEZJA,

IR-RENJU UNIT TAL-GRAN BRITTANJA U L-IRLANDA TA' FUQ,

Il-partijiet Kontraenti għat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, minn hawn 'il quddiem imsejħa bħala l-"Istati Membri", u

IL-KOMUNITÀ EWROPEA, minn hawn ’il quddiem imsejħa bħala "il-Komunità",

min-naħa l-waħda, u

IR-RENJU TAL-MAROKK,minn hawn ’il quddiem imsejjaħ bħala "il-Marokk",

min-naħa l-oħra,

Xewqana li jippromwovu sistema ta’ avjazzjoni internazzjonali bbażata fuq kompetizzjoni ġusta fost trasportaturi bl-ajru b’interferenza u regolazzjoni governattiva minima;

Xewqana li jiffaċilitaw l-espansjoni ta’ l-opportunitajiet tat-trasport internazzjonali bl-ajru, inkluż permezz ta' l-iżvilupp ta’ networks ta’ trasport bl-ajru biex jintlaħqu l-ħtiġijiet tal-passiġġieri u tan-negozjanti li jibagħtu u jirċievu l-merkanzija għal servizzi tat-trasport bl-ajru konvenjenti;

Xewqana li jagħmluha possibbli għat-trasportaturi bl-ajru li joffru lill-pubbliku li jivvjaġġa u li jibgħat u jirċievi l-merkanzija prezzijiet u servizzi kompetittivi fi swieq miftuħa;

Xewqana li jkun hemm s-setturi kollha ta’ l-industrija tat-trasport bl-ajru, inklużi l-ħaddiema tat-trasportaturi bl-ajru, li jibbenifikaw fi ftehim liberalizzat;

Xewqana li jiżguraw l-ogħla grad ta’ sikurezza u sigurtà fit-trasport internazzjonali bl-ajru u jaffermaw mill-ġdid t-tħassib serju tagħhom dwar atti jew theddid kontra s-sigurtà ta’ l-inġenji ta' l-ajru, li jipperikolaw is-sikurezza ta' persuni jew proprjetà, li jaffettwaw ħażin l-operat tat-trasport bl-ajru u li jheddu l-kunfidenza pubblika fis-sigurtà ta’ l-avjazzjoni ċivili;

Waqt li jinnotaw il-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali, miftuħa għall-iffirmar f'Chicago fis-7 ta' Diċembru, 1944;

Xewqana li jiżguraw kundizzjonijiet ugwali għall-kompetizzjoni għat-trasportaturi bl-ajru;

Jagħrfu li s-sussidji tal-gvern jistgħu jaffettwaw ħażin il-kompetizzjoni tat-trasportaturi bl-ajru u jistgħu jipperikolaw l-għanijiet bażiċi ta' dan il-Ftehim;

Jaffermaw l-importanza li jħarsu l-ambjent fl-iżvilupp u fl-implimentazzjoni ta' politika internazzjonali dwar l-avjazzjoni u jagħrfu d-drittijiet ta' l-Istati sovrani li jieħdu miżuri xierqa għal dan il-għan;

Jinnotaw l-importanza li jipproteġu l-konsumaturi, inklużi l-protezzjonijiet kontemplati bil-Konvenzjoni għall-Unifikazzjoni ta' Ċerti Regoli għat-Trasport Internazzjonali bl-Ajru, li saret f'Montreal fit-28 ta' Mejju 1999, sakemm iż-żewġ Partijiet huma parti għal din il-Konvenzjoni;

Bil-ħsieb li jibnu fuq il-qafas tal-ftehim eżistenti tat-trasport bl-ajru bil-għan li jinfetaħ l-aċċess għas-swieq u li jiġu massimizzati l-benefiċċji għall-konsumaturi, it-trasportaturi bl-ajru, ix-xogħol u l-komunitajiet fuq iż-żewġ naħat;

Jikkunsidraw li ftehim bejn il-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha min-naħa u l-Marokk minn naħa l-oħra jista' jikkostitwixxi referenza fir-relazzjonijiet ta' l-avjazzjoni Ewro-Mediterranji sabiex jiġu promossi bis-sħiħ il-benefiċċji tal-liberalizzazzjoni f'dan is-settur ekonomiku kruċjali;

Jinnotaw li tali ftehim għandu l-objettiv li jkun applikat b'mod progressiv iżda integrali, u li mekkaniżmu adegwat jista' jiżgura armonizzazzjoni aktar mill-qrib mal-leġiżlazzjoni Komunitarja,

FTIEHMU KIF ĠEJ:

ARTIKOLU 1

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim, sakemm ma jingħadx mod ieħor, it-terminu:

1) it-termini "servizz miftiehem" u "rotta speċifikata" ifissru trasport internazzjonali bl-ajru skond l-Artikolu 2 u l-Anness 1 għal dan il-Ftehim;

2) "Ftehim" ifisser dan il-Ftehim, l-Annessi tiegħu, u kwalunkwe emendi għal dan;

3) "Trasport bl-Ajru" ifisser il-ġarr b'inġenji ta' l-ajru ta' passiġġieri, bagalji, merkanzija u posta, b'mod separat jew ikkombinat, disponibbli lill-pubbliku bi ħlas jew b'kiri, li, biex ikun evitat dubju, għandu jinkludi trasport bl-ajru skedat jew mhux skedat (charter), kif ukoll servizzi sħaħ tal-merkanzija;

4) "Ftehim ta' Assoċjazzjoni" ifisser il-Ftehim Ewro-Mediterranju li jistabbilixxi assoċjazzjoni bejn il-Komunitajiet Ewropej u l-Istati Membri tagħhom, min-naħa l-waħda, u r-Renju tal-Marokk, min-naħa l-oħra, li sar fi Brussel fis-26 ta' Frar 1996;

5) “Liċenzja tal-Komunità għall-Operat” tfisser liċenzja għall-operat fir-rigward tat-trasportaturi bl-ajru stabbiliti fil-Komunità Ewropea mogħtija u miżmuma skond ir-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru. 2407/92 tat-23 ta' Lulju 1992 dwar il-liċenzjar ta' air carriers.

6) “Konvenzjoni” tfisser il-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali, miftuħa għall-iffirmar f’Chicago fis-7 ta’ Diċembru 1944, u tinkludi:

a) kwalunkwe emenda li daħlet fis-seħħ taħt l-Artikolu 94(a) tal-Konvenzjoni u li ġiet ratifikata kemm mill-Marokk kif ukoll mill-Istat Membru jew mill-Istati Membri tal-Komunità Ewropea, u

b) kwalunkwe Anness jew kwalunkwe emenda għalih adottati taħt l-Artikolu 90 tal-Konvenzjoni, kemm-il darba dan l-Anness jew din l-emenda huma effettivi fi kwalunkwe żmien kemm għall-Marokk kif ukoll għall-Istat Membru jew l-Istati Membri tal-Komunità Ewropea skond kif inhu rilevanti għall-kwistjoni konċernata;

7) “Nefqa Sħiħa” tfisser in-nefqa biex jingħata s-servizz b'żieda ta' ħlas raġonevoli għall-ispejjeż amministrattivi u fejn ikun rilevanti kwalunkwe ħlas applikabbli li jkollu l-għan li jirrifletti n-nefqa ambjentali u li jkun applikat mingħajr distinzjoni marbuta man-nazzjonalità;

8) “Partijiet Kontraenti” ifissru, min-naħa l-waħda, il-Komunità jew l-Istati Membri, jew il-Komunità u l-Istati Membri tagħha, skond is-setgħat rispettivi tagħhom, u, min-naħa l-oħra, il-Marokk;

9) “Ċittadini”: kwalunkwe persuna jew entità li jkollha nazzjonalità Marokkina għall-Parti tal-Marokk, jew nazzjonalità ta’ Stat Membru għall-Parti Ewropea, kemm-il darba, f’każ ta’ entità ġuridika, din tkun il-ħin kollu taħt il-kontroll effettiv, kemm direttament jew b’parteċipazzjoni maġġoritarja, ta’ persuni jew entitajiet li jkollhom nazzjonalità Marokkina għall-Parti tal-Marokk, jew persuni jew entitajiet li jkollhom nazzjonalità ta’ Stat Membru jew ta’ wieħed mill-pajjiżi terzi elenkati fl-Anness V għall-Parti Ewropea;

10) “Sussidji”: kwalunkwe għajnuna finanzjarja mogħtija mill-awtoritajiet jew minn organizzazzjoni reġjonali jew minn xi organizzazzjoni pubblika oħra, jiġifieri meta:

a) prattika ta’ gvern jew ta’ korp reġjonali jew ta’ organizzazzjoni pubblika oħra tkun tinvolvi t-trasferiment dirett ta’ fondi bħalma huma għotjiet, self jew infużjoni ta’ ishma, trasferiment dirett potenzjali ta’ fondi lill-kumpannija jew it-teħid ta’ obbligi ta’ kumpannija bħalma huma l-garanziji fuq is-self;

b) id-dħul ta’ gvern jew ta’ entità reġjonali jew ta’ organizzazzjoni pubblika oħra li suppost irid jitħallas jintesa jew jibqa’ ma jinġabarx;

ċ) korp governattiv jew reġjonali jew organizzazzjoni pubblika oħra li tipprovdi oġġetti jew servizzi għajr l-infrastruttura ġenerali, jew li tixtri oġġetti jew servizzi; jew

d) korp governattiv jew reġjonali jew organizzazzjoni pubblika oħra li tagħmel pagamenti lil mekkaniżmu ta' fondi jew tinkariga jew tippermetti korp privat iwettaq tip wieħed ta' funzjonijiet jew aktar murija taħt ([...]**a**), ([...]**b**) u ([...]**c**) li normalment isiru mill-gvern u li, fil-prattika, fl-ebda sens reali ma jkunu differenti mill-prattiki li normalment isegwu gvernijiet;

u fejn b'hekk jingħata benefiċċju.

11) "Trasport Internazzjonali bl-Ajru" ifisser it-trasport bl-ajru li jgħaddi mill-ispazju ta' l-arja fuq it-territorju ta' iktar minn stat wieħed;

12) "Prezz" ifisser it-tariffi applikati mit-trasportaturi bl-ajru jew mill-aġenti tagħhom għall-ġarr bl-ajru ta' passiġġieri, bagalji u/jew merkanizja (barra l-posta); inkluż, fejn applikabbli, it-trasport bl-art jew bil-baħar flimkien mat-trasport internazzjonali bl-ajru u l-kondizzjonijiet li l-applikazzjoni tagħhom tkun soġġetta għalihom;

13) "Ħlas mill-utent" ifisser ħlas impost fuq linji ta' l-ajru għall-forniment ta' faċilitajiet jew servizzi ta' l-ajruport, ta' l-ambjent ta' l-ajruport, ta' navigazzjoni bl-ajru, jew ta' sigurta ta' l-avjazzjoni inkluż servizzi u faċilitajiet relatati;

14) "SESAR" ifisser l-implimentazzjoni teknika ta' l-Ajru Uniku Ewropew li tipprovdi **riċerka** koordinata, sinkronizzata, żvilupp u użu sinkronizzat tal-ġenerazzjonijiet il-ġodda tas-sistemi ta' l-immaniġġar tat-traffiku bl-ajru;

15) "Territorju" ifisser, għar-Renju tal-Marokk, l-artijiet (il-medda ewlenija ta' l-art u l-gżejjer), l-ilmijiet interni u l-baħar territorjali taħt is-sovranità jew ġurisdizzjoni tiegħu, u, għall-Komunità Ewropea, l-artijiet (il-medda ewlenija u l-gżejjer), l-ilmijiet interni u l-baħar territorjali li fihom jiġi applikat t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea u taħt il-kondizzjonijiet stabbiliti f'dak it-Trattat u kwalunkwe strument suċċessiv; l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim għall-ajruport ta' Ġibiltà hija mifhuma li hi bla preġudizzju għall-pożizzjonijet legali rispettivi tar-Renju ta' Spanja u r-Renju Unit fir-rigward tal-kwistjoni dwar is-sovranità dwar it-territorju fejn jinstab l-ajruport; u għas-sospensjoni kontinwa ta' l-Ajruport ta' Ġibiltà mill-miżuri ta' l-Avjazzjoni ta' l-UE eżistenti mit-18 ta' Settembru 2006 bejn l-Istati Membri skond it-termini tad-Dikjarazzjoni Ministerjali dwar l-Ajruport ta' Ġibiltà miftiehma f'Kordoba fit-18 ta' Settembru 2006; u

16) "awtoritajiet kompetenti" tfisser l-aġenziji jew korpi pubbliċi msemmija fl-Anness III. Kull modifika tal-liġi nazzjonali dwar l-istatut ta' l-awtoritajiet kompetenti għandha tkun notifikata mill-parti kontraenti konċernata lill-parti kontraenti l-oħra.

TITOLU I

DISPOŻIZZJONIJIET EKONOMIĊI

ARTIKOLU 2

Drittijiet tat-Traffiku

1. Kull Parti tikkonċedi lill-Parti l-oħra, ħlief fejn speċifikat mod ieħor fl-Anness 1 id-drittijiet li ġejjin għall-kondotta tat-trasport internazzjonali bl-ajru mit-trasportaturi ta' l-ajru tal-Parti l-oħra:

a) id-dritt li jtiru tul it-territorju tagħha mingħajr inżul;

b) id-dritt li jagħmlu waqfiet fit-territorju tagħha għal kwalunkwe għan għajr dak li jgħabbu jew iniżżlu passiġġieri, bagalji, merkanzija u/jew posta fit-trasport ta' l-ajru (għanijiet mhux ta' traffiku);

ċ) waqt li jkun qed isir servizz miftiehem fuq rotta speċifikata, id-dritt li jsiru waqfiet fit-territorju tagħha bil-għan li jitgħabba jew jitnizzel -traffiku internazzjonali ta' passiġġieri, ta' merkanzija u/jew posta, b'mod separat jew b'mod ikkombinat; u

d) id-drittijiet li huma speċifikati mod ieħor f'dan il-Ftehim.

2. Xejn f'dan il-Ftehim m'għandu jitqies li qed jagħti lit-trasportaturi ta' l-ajru:

a) tal-Marokk id-dritt li jgħabbu abbord, fit-territorju ta' kwalunkwe Stat Membru tal-Komunità Ewropea, passiġġieri, bagalji, merkanzija, u/jew posta li jinġarru bi ħlas lejn punt ta’ destinazzjoni ieħor fit-territorju ta' dak l-Istat Membru tal-Komunità Ewropea;

b) tal-Komunità Ewropea id-dritt li jgħabbu abbord, fit-territorju tal-Marokk, passiġġieri, bagalji, merkanzija, u/jew posta biex jinġarru bi ħlas lejn punt ta’ destinazzjoni ieħor fit-territorju tal-Marokk.

ARTIKOLU 3

Awtorizzazzjoni

Meta jirċievu l-applikazzjonijiet għall-awtorizzazzjoni ta’ l-operat minn trasportatur bl-ajru ta’ Parti waħda, l-awtoritajiet kompetenti tal-Parti l-oħra għandhom jagħtu l-awtorizzazzjonijiet xierqa bl-inqas dewmien proċedurali possibbli, bil-kondizzjoni li:

a) għal trasportatur bl-ajru tal-Marokk:

– it-trasportatur bl-ajru jkollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu u, jekk ikun hemm, l-uffiċċju reġistrat tiegħu fil-Marokk, u jkun irċieva l-liċenzja tiegħu, u kwalunkwe dokument ieħor li jikkorrispondi skond il-liġi tar-Renju tal-Marokk;

– il-Marokk jeżerċita u jżomm kontroll regolatorju effettiv tat-trasportatur bl-ajru; u

– it-trasportatur bl-ajru jkun u jibqa', direttament jew b'maġġoranza ta' ishma, tal-Marokk u/jew ta' ċittadini tal-Marokk u li dan ikun dejjem kontrollat b'mod effettiv mill-Marokk u/jew minn ċittadini tal-Marokk, jew ikun u jibqa', direttament jew b'maġġoranza ta' ishma ta' l-Istati Membri u/ jew ta' ċittadini ta' l-Istati Membri, u li dan ikun kontrollat b'mod effettiv mill-Istati Membri jew minn ċittadini ta' Stati Membri;

b) għal trasportatur bl-ajru tal-Komunità Ewropea:

– it-trasportatur bl-ajru jkollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu u, jekk ikun hemm, l-uffiċċju reġistrat tiegħu fit-territorju ta' Stat Membru tal-Komunità Ewropea taħt it-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, u li jkun irċieva l-Liċenzja ta' l-Operat tal-Komunità; u

– il-kontroll regolatorju effettiv tat-trasportatur bl-ajru jkun eżerċitat u miżmum mill-Istat Membru tal-Komunità Ewropea li jkun responsabbli mill-ħruġ taċ-Ċertifikat ta' l-Operaturi ta' l-Ajru tiegħu u tkun identifikata b'mod ċar l-Awtorità Aeronawtika rilevanti;

– it-trasportatur bl-ajru jkun u jibqa', direttament jew b'maġġoranza ta' ishma, ta' l-Istati Membri u/jew ta' ċittadini ta' l-Istati Membri, jew ta' l-Istati l-oħra elenkati fl-Anness V, u/jew ta' ċittadini ta' dawn l-Istati l-oħra;

ċ) it-trasportatur bl-ajru jissodisfa l-kondizzjonijiet preskritti taħt il-liġijiet u r-regolamenti li normalment ikunu applikati mill-awtorita kompetenti għall-operat tat-Trasport Internazzjonali bl-Ajru; u

d) id-dispożizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 14 (Sikurezza ta' l-Avjazzjoni) u fl-Artikolu 15 (Is-Sigurtà ta' l-Avjazzjoni) qed jiġu miżmuma u amministrati.

ARTIKOLU 4

Revoka ta' l-Awtorizzazzjoni

1. L-awtoritajiet kompetenti ta' kull Parti jistgħu jirrevokaw, jissospendu jew jillimitaw l-awtorizzazzjonijiet ta' l-operat jew inkella jissospendu jew jillimitaw l-operat ta' trasportatur bl-ajru tal-Parti l-oħra fejn:

a) għal trasportatur bl-ajru tal-Marokk:

– it-trasportatur bl-ajru ma jkollux il-post prinċipali tan-negozju tiegħu jew, jekk ikun hemm, l-uffiċċju reġistrat tiegħu fil-Marokk, jew ma jkunx irċieva l-liċenzja ta' l-operat u kwalunkwe dokument ieħor li jikkorrispondi skond il-liġi applikabbli tal-Marokk;

– il-Marokk ma jkunx qed jeżerċita jew iżomm kontroll regolatorju effettiv fuq it-trasportatur bl-ajru; jew

– it-trasportatur bl-ajru ma jkunx proprjetà ta' u kontrollat b'mod effettiv, direttament jew b'maġġornaza ta' ishma, mill-Marokk u/jew minn ċittadini tal-Marokk jew mill-Istati Membri u/jew minn ċittadini ta' l-Istati Membri;

b) għal trasportatur bl-ajru tal-Komunità Ewropea:

– it-trasportatur bl-ajru ma għandux il-post prinċipali tan-negozju tiegħu jew, jekk hemm, l-uffiċċju reġistrat tiegħu fit-territorju ta' Stat Membru tal-Komunità Ewropea taħt it-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, jew ma jkunx irċieva Liċenzja ta' l-Operat tal-Komunità;

– kontroll regolatorju effettiv tat-trasportatur bl-ajru ma jkunx eżerċitat u miżmum mill-Istati Membri tal-Komunità Ewropea responsabbli għall-ħruġ taċ-Ċertifikat ta' l-Operaturi ta' l-Ajru tiegħu jew l-awtorità aeronawtika kompetenti ma tkunx ġiet identifikata b'mod ċar; jew

– it-trasportatur bl-ajru ma jkunx proprjetà ta’ u ma jkunx kontrollat b’mod effettiv, direttament jew b’maġġoranza ta’ ishma, mill-Istati Membri u/jew minn ċittadini ta’ l-Istati Membri, jew mill-Istati l-oħra elenkati fl-Anness V, u/jew minn ċittadini ta’ dawn l-Istati l-oħra;

ċ) it-trasportatur bl-ajru jkun naqas milli jikkonforma mal-liġijiet u r-regolamenti msemmija fl-Artikolu 6 (Applikazzjoni tal-Liġijiet) ta’ dan il-Ftehim; jew

d) id-dispożizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 14 (Sikurezza ta’ l-Avjazzjoni) u fl-Artikolu 15 (Sigurtà ta’ l-Avjazzjoni) ma jkunux qed jinżammu jew jiġu amministrati.

2. Sakemm azzjoni immedjata ma tkunx essenzjali biex jiġi evitat nuqqas ta’ konformità mas-subparagrafi 1(ċ) u (d), id-drittijiet stabbiliti b’dan l-Artikolu għandhom ikunu eżerċitati biss wara li tkun saret konsultazzjoni ma’ l-awtoritajiet kompetenti tal-Parti l-oħra.

ARTIKOLU 5

L-Investiment

Il -maġġoranza ta’ l-ishma jew il-kontroll effettiv ta’ trasportatur bl-ajru tal-Marokk minn Stat Membru jew ċittadini tiegħu, jew ta’ trasportatur bl-ajru tal-Komunità Ewropea mill-Marokk jew ċittadini tiegħu, huwa suġġett għal deċiżjoni preliminari tal-Kumitat Konġunt stabbilit b’dan il-Ftehim.

Din id-deċiżjoni għandha tispeċifika l-kondizzjonijiet assoċjati ma’ l-operat tas-servizzi miftiehma taħt dan il-Ftehim u mas-servizzi ta’ bejn il-pajjiżi terzi u l-Partijiet Kontraenti.
Id-dispożizzjonijiet ta’ l-Artikolu 22, il-paragrafu 9 ta’ dan il-Ftehim ma japplikawx għal dan it-tip ta’ deċiżjonijiet.

ARTIKOLU 6

Konformita' ma' liġijiet u regolamenti

1. Meta ajruplan jidħol fi ħdan jew iħalli t-territorju ta’ Parti waħda, it-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra jridu josservaw il-liġijiet u r-regolamenti applikabbli dak it-territorju relatati mad-dħul fi jew it-tluq ta’ ajruplan mit-territorju tiegħu ta' l-inġenju ta' l-ajru impenjat fit-trasport internazzjonali bl-ajru, jew ma' l-operat u n-navigazzjoni ta’ l-inġenju ta' l-ajru.

2. Meta ajruplan jidħol, ikun fi ħdan, jew iħalli t-territorju ta’ Parti waħda, il-liġijiet u r-regolamenti applikabbli dak it-territorju relatati mad-dħul fi jew mat-tluq ta’ passiġġieri, ekwipaġġ jew merkanzija fuq inġenju ta' l-ajru mit-territorju tagħha (inklużi regolamenti relatati mad-dħul, ma' l-awtorizzazzjoni, ma' l-immigrazzjoni, mal-passaporti, mad-dwana u l-kwarantina jew, fil-każ ta’ posta, mar-regolamenti postali) għandhom ikunu osservati minn, jew f’isem ta', tali passiġġieri, ekwipaġġ jew merkanzija tat-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra.

ARTIKOLU 7

Kompetizzjoni

Fi ħdan l-kamp ta' applikazzjoni ta’ dan il-Ftehim, għandhom jgħoddu d-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu II (“Kompetizzjoni u Dispożizzjonijiet Ekonomiċi Oħra”) tat-Titolu IV tal-Ftehim ta’ Assoċjazzjoni, ħlief fejn ikun hemm regoli aktar speċifiċi f’dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 8

Is-Sussidji

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li s-sussidji pubbliċi għat-trasportaturi bl-ajru ifixklu jew jheddu li jfixklu l-kompetizzjoni billi jiffavorixxu ċerti intrapriżi fil-forniment ta’ servizzi ta’ trasport bl-ajru, li dawn jipperikolaw l-objettivi bażiċi tal-Ftehim u li dawn mhumiex kompatibbli mal-prinċipju ta’ żona ta’ avjazzjoni miftuħa.

2. Meta jkun meqjus essenzjali li jingħataw sussidji pubbliċi lil trasportatur bl-ajru jew lil trasportaturi bl-ajru taħt dan il-Ftehim sabiex jinkiseb objettiv leġittimu, tali sussidji għandhom ikunu proporzjonati ma' l-objettiv, trasparenti u għandhom jitfasslu biex inaqqsu, kemm jista’ jkun, l-impatt negattiv tagħhom fuq it-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra. Il-Parti li bi ħsieba tagħti kwalunkwe tali sussidju għandha tinforma lill-Parti l-oħra dwar l-intenzjoni tagħha li tagħti tali sussidju u l-konsistenza tagħha mal-kriterji stabbiliti f’dan il-Ftehim.

3. Jekk Parti waħda temmen li sussidju provdut mill-Parti l-oħra, jew, skond il-każ, minn korp pubbliku jew governattiv ta' pajjiż għajr tal-Partijiet, ma jkunx konsistenti mal-kriterji stabbiliti fil-paragrafu 2, hija tista' titlob laqgħa tal-Kumitat Konġunt, kif previst fl-Artikolu 22 biex tkun ikkunsidrata l-kwistjoni u jkunu żviluppati reazzjonijiet xierqa għat-tħassib li jinstab li jkunu leġittimi.

4. Meta l-Kumitat Konġunt ma jkunx jista' jsolvi l-kwistjoni, il-Partijiet iżommu l-possibiltà li japplikaw il-miżuri rispettivi tagħhom kontra s-sussidju.

5. Dispożizzjonijiet fl-Artikolu preżenti huma mingħajr preġudizzju għal-liġijiet u r-regolamenti tal-Partijiet fir-rigward tas-servizzi essenzjali bl-ajru u ta' l-obbligi ta' servizz pubbliku fit-territorji tal-Partijiet.

ARTIKOLU 9

Opportunitajiet Kummerċjali

1. It-trasportaturi bl-ajru ta' kull Parti għandu jkollhom id-dritt li jistabbilixxu uffiċċji fit-territorju tal-Parti l-oħra għall-promozzjoni u l-bejgħ tat-Trasport bl-Ajru u attivitajiet relatati.

2. It-trasportaturi bl-ajru ta' kull Parti huma intitolati, skond il-liġijiet u r-regolamenti tal-Parti l-oħra dwar id-dħul, ir-residenza, u l-impjieg, li jġibu u jżommu fit-territorju tal-Parti l-oħra persunal maniġerjali, tal-bejgħ, tekniku, ta' l-operat, u persunal ieħor speċjalizzat li huma meħtieġa biex jappoġġaw l-forniment tat-Trasport bl-Ajru.

3. a) Mingħajr preġudizzju għas-subparagrafu (b) ta' hawn taħt, fejn jikkonċerna l-groundhandling kull trasportatur bl-ajru għandu fit-territorju tal-Parti l-oħra:

i) id-dritt li jwettaq il-groundhandling tiegħu stess ("self-handling") jew, jekk ikun irid;

ii) id-dritt li jagħżel minn fost fornituri kompetituri li jipprovdu servizzi ta' groundhandling kompluti jew parzjali fejn tali fornituri jingħataw aċċess għas-suq abbażi ta' liġijiet u regolamenti ta' kull Parti, u fejn tali fornituri jkunu preżenti fis-suq.

b) Għall-kategoriji ta' servizzi ta' *groundhandling* li ġejjin jiġifieri l-immaniġġar tal-bagalji, l-immaniġġar fuq ir-rampa, l-immaniġġar tal-fjuwil u ż-żejt, l-immaniġġar tal-merkanzija u tal-posta fir-rigward ta' l-immaniġġar fiżiku tal-merkanzija u tal-posta bejn it-terminal ta' l-ajru u l-inġenju ta' l-ajru, id-drittjiet taħt (i) u (ii) fis-subparagrafu (a) ta' hawn fuq għandhom ikunu soġġetti biss għal-limiti speċifiċi skond il-liġijiet u r-regolamenti applikabbli fit-territorju tal-Parti l-oħra. Fejn tali limiti ma jippermettux self-handling u fejn ma jkun hemm l-ebda kompetizzjoni effettiva bejn il-fornituri li jipprovdu servizzi ta' groundhandling, tali servizzi kollha għandhom ikunu disponibbli għat-trasportaturi bl-ajru kollha fuq bażi kemm ugwali u adegwat; prezzijiet ta' tali servizzi ma għandhomx jeċċedu n-Nefqa Sħiħa tagħhom inkluż qligħ raġonevoli fuq l-assi, wara deprezzament.

4. It-trasportaturi bl-ajru ta' kull Parti jistgħu jwettqu servizzi ta' bejgħ ta' Trasport bl-Ajru fit-territorju tal-Parti l-oħra direttament u/jew, fid-diskrezzjoni tat-trasportatur bl-ajru, permezz ta' l-aġenti tal-bejgħ tiegħu jew intermedjarji oħra maħtura mit-trasportatur bl-ajru. Kull trasportatur bl-ajru għandu jkollu d-dritt li jbigħ tali servizzi ta' trasport, u kwalunkwe persuna għandha tkun libera li tixtri tali servizzi ta' trasport, fil-munita ta' dak it-territorju jew f'muniti b'kambju ħieles.

5. Kull trasportatur bl-ajru għandu jkollu d-dritt li jikkonverti u jitrasferixxi d-dħul lokali mit-territorju tal-Parti l-oħra lejn it-territorju tiegħu stess u, fuq talba, id-dħul lokali lejn il-pajjiż jew il-pajjiżi li jagħżel huwa stess, ħlief meta dan ma jkunx inkonsistenti mal-liġi jew mar-regolament li japplikaw b'mod ġenerali. Il-konverżjoni u t-trasferiment għandhom ikunu awtorizzati minnufih mingħajr restrizzjoni jew tassazzjoni ta' dak, bir-rata ta' kambju applikabbli għat-transazzjonijiet u trasferimenti kurrenti fid-data ta' meta t-trasportatur ikun jagħmel l-applikazzjoni inizjalighat-trasferiment.

6. It-trasportaturi bl-ajru ta' kull Parti għandhom ikunu awtorizzati li jħallsu għall-ispejjeż lokali, inkluż ix-xiri ta' fjuwil, fit-territorju tal-Parti l-oħra bil-munita lokali. Fid-diskrezzjoni tagħhom, it-trasportaturi bl-ajru ta' kull Parti jistgħu jħallsu tali spejjeż fit-territorju tal-Parti l-oħra f'muniti b'kambju ħieles skond ir-regolamenti lokali dwar il-munita.

7. Fl-operat jew fil-forniment ta' servizzi taħt il-Ftehim, kwalunkwe trasportatur bl-ajru ta' Parti jista' jidħolf'arranġamenti ta' bejgħ kooperattiv, bħalma huma ftehim ta' spazju magħluq (blocked space agreements) jew arranġamenti ta' qsim ta' kodiċi, ma':

a) kwalunkwe trasportatur jew trasportaturi bl-ajru tal-Partijiet; u

b) kwalunkwe trasportatur jew trasportaturi bl-ajru ta' pajjiż terz; u

ċ) kwalunkwe trasportaturi ta' fuq l-art jew marittimi;

sakemm (i) il-parteċipanti kollha f'tali arranġamenti jkollhom l-awtorità xierqa u (ii) l-arranġamenti jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti dwar is-sigurtà u l-kompetizzjoni li normalment ikunu applikati għal tali arranġamenti. Fir-rigward tal-bejgħ tat-trasport ta' passiġġieri li jinvolvi l-qsim ta' kodiċi, ix-xerrej għandu jkun infurmat waqt il-bejgħ, jew fi kwalunkwe każ qabel ma dan jitla' abbord, dwar liema fornituri tat-trasport ikunu se joperaw kull parti tas-servizz.

8. a) Fir-rigward tat-trasport ta' passiġġieri, il-fornituri tat-trasport fuq is-superfiċje m'għandhomx ikunu soġġetti għal-liġijiet u għar-regolamenti li jirregolaw it-trasport bl-ajru abbażi biss li tali trasport fuq is-superfiċje jkun qed jingħata minn trasportatur bl-ajru taħt ismu stess. Fornituri tat-trasport fuq is-superfiċje għandhom id-diskrezzjoni li jiddeċiedu jekk jidħlux f'arranġamenti kooperattivi. Meta jiddeċiedu fuq kwalunkwe arranġament partikolari, fornituri tat-trasport fuq is-superfiċje jistgħu jikkunsidraw, fost affarijet oħra, l-interessi tal-konsumatur u l-limiti tekniċi, ekonomiċi, ta' spazju u ta' kapaċità.

b) Barra minn dan, u minkejja kwalunkwe dispożizzjoni oħra ta' dan il-Ftehim, trasportaturi bl-ajru u fornituri indiretti tat-trasport tal-merkanzija tal-Partijiet għandhom ikunu awtorizzati, mingħajr restrizzjoni, biex fejn jikkonċerna t-Trasport Internazzjonali bl-Ajru jużaw kwalunkwe trasport fuq is-superfiċje għall-merkanzija lejn jew minn kwalunkwe punt fit-territorji tal-Marokk u tal-Komunità Ewropea, jew f'pajjiżi terzi, inkluż trasport lejn u mill-ajruporti kollha b'faċilitajiet doganali, u inkluż, fejn applikabbli, id-dritt[ijiet] li tinġarr merkanzija taħt il-kontroll tad--dwana taħt il-liġijiet u r-regolamenti applikabbli. Tali merkanzija, kemm jekk tinġarr bil-baħar jew bl-ajru, għandu jkollha aċċess għall-ipproċessar u għall-faċilitajiet doganali ta' ajruport. Trasportaturi bl-ajru jistgħu jagħżlu li jwettqu t-trasport fuq is-superfiċje tagħhom stess jew li jipprovduh permezz ta' arranġamenti ma' trasportaturi fuq is-superfiċje oħrajn, inkluż trasport fuq is-superfiċje li jsir minn trasportaturi bl-ajru oħrajn u minn fornituri indiretti tal-ġarr tal-merkanzija bl-ajru. Tali servizzi intermodali ta' ġarr ta' merkanzija jistgħu jiġu offruti għal prezz wieħed li jinkludi t-trasport bl-ajru u dak bil-baħar konġunt, sakemm dawk li jibagħtu u jirċievu l-merkanzija ma jkunux żgwidati dwar il-fatti li jikkonċernaw tali trasport.

ARTIKOLU 10

Dazji u Ħlasijiet tad-Dwana

1. Meta jasal fit-territorju ta' waħda mill-Partijiet, l-ajruplan li jitħaddem mit-trasportatur bl-ajru tal-Parti l-oħra għat-trasport internazzjonali bl-ajru, it-tagħmir regolari tiegħu, il-fjuwil, il-lubrikanti, il-provvisti tekniċi konsumibbli, it-tagħmir ta' fuq l-art, il-partijiet (inklużi magni), il-provvisti ta' fuq l-ajruplan (inklużi iżda mhux limitati għal oġġetti bħal ikel, xorb u likuri, tabakk u prodotti oħrajn li jkunu maħsuba biex jinbiegħu lill- jew jintużaw mill-passiġġieri fi kwantitajiet limitati waqt it-titjira), u oġġetti oħra maħsuba jew użati biss b'rabta ma' l-operat jew it-tiswija ta' l-ajruplan li jkun f'ħidma ta' trasport internazzjonali bl-ajru, għandhom ikunu eżentati, fuq bażi reċiproka, mir-restrizzjonijiet kollha ta' l-importazzjoni, mit-taxxi fuq il-proprjetà u mid-dazji kapitali, mid-dazji tad-dwana, mit-taxxi tas-sisa, u minn miżati u ħlasijiet oħrajn li (a) huma imposti mill-awtoritajiet nazzjonali jew lokali jew mill-Komunità Ewropea, u li (b) mhumiex ibbażati fuq in-nefqa tas-servizzi pprovduti, bil-kondizzjoni li dak it-tagħmir u dawk il-provvisti jibqgħu abbord l-ajruplan.

2. Dawn li ġejjin għandhom ikunu eżentati wkoll, fuq bażi reċiproka, mit-taxxi, mis-sisa, mid-dazji, mill-miżati u mill-ħlasijiet imsemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, ħlief għal ħlasijiet ibbażati fuq il-prezz tas-servizz provdut:

a) il-provvisti ta' fuq l-ajruplan li jidħlu jew li jkunu fornuti fit-territorju ta' Parti u li jitilgħu abbord biex jintużaw f'limiti raġonevoli fuq l-ajruplan, li jkun sejjer, tat-trasportatur bl-ajru tal-Parti l-oħra li huwa impenjat fi trasport internazzjonali bl-ajru, anke meta dawn il-provvisti jkunu se jintużaw matul parti mill-vjaġġ li jkun se jsir fit-territorju tal-Parti li fiha dawn jittellgħu abbord;

b) it-tagħmir ta' fuq l-art u l-partijiet (inklużi magni) li jidħlu fit-territorju ta' Parti għat-tiswija, għall-manutenzjoni jew għaż-żamma ta' ajruplan ta' trasportatur bl-ajru tal-Parti l-oħra li jintuża għal trasport internazzjonali bl-ajru;

ċ) il-lubrikanti u l-provvisti tekniċi konsumibbli li jidħlu fi jew li jkunu fornuti fit-territorju ta' Parti biex jintużaw fl-ajruplan ta' trasportatur bl-ajru tal-Parti l-oħra li jkun impenjat fi trasport internazzjonali bl-ajru, anke meta dawn il-provvisti jkunu se jintużaw matul parti mill-vjaġġ li jkun se jsir fit-territorju tal-Parti li fiha dawn jittellgħu abbord; u

d) materjal stampat, kif kontemplat bil-leġislazzjoni tad-dwana ta' kull Parti, li jidħol jew li jkun fornut fit-territorju ta' Parti waħda u li jintuża abbord l-ajruplan, li jkun sejjer, tat-trasportatur bl-ajru tal-Parti l-oħra li jkun impenjat fi trasport internazzjonali bl-ajru, anke meta dawn il-provvisti jkunu se jintużaw f'parti mill-vjaġġ li jkun se jsir fit-territorju tal-Parti li fiha dawn jittellgħu abbord;u

e) tagħmir tas-sikurezza u tas-sigurtà biex jintuża fl-ajruporti jew fit-terminali tal-merkanzija.

3. Dan il-Ftehim ma jeżentix fjuwil fornit minn Parti għal trasportaturi bl-arju fit-territorju tiegħu minn taxxi, sisa, dazji, miżati u ħlasijiet simili għal dawk imsemmija fil-paragrafu 1. Waqt li jkunu deħlin, fi ħdan, jew ħerġin mit-territorju ta' Parti waħda, it-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra għandhom jikkonformaw mal-liġijiet u r-regolamenti tiegħu li għandhom x'jaqsmu mal-bejgħ, il-forniment, u l-użu ta' fjuwil ta' ajruplan.

4. It-tagħmir u l-provvisti msemmija fil-paragrafi 1 u 2 ta’ dan l-Artikolu jistgħu jkunu meħtieġa jibqgħu taħt is-superviżjoni jew il-kontroll ta’ l-awtoritajiet xierqa.

5. L-eżenzjonijiet imsemmija f’dan l-Artikolu għandhom ikunu disponibbli wkoll fejn it-trasportaturi bl-ajru ta’ Parti waħda jkunu daħlu f’kuntratt ma’ trasportatur bl-ajru ieħor, li wkoll ikun qed igawdi minn tali eżenzjonijiet mill-Parti l-oħra, għas-self jew it-trasferiment fit-territorju tal-Parti l-oħra ta' l-oġġetti speċifikati fil-paragrafi 1 u 2.

6. Xejn f’dan il-Ftehim m’għandu jwaqqaf Parti minnhom milli timponi taxxi, sisa, dazji, miżati jew ħlasijiet fuq oġġetti mibjugħa lill-passiġġieri, għajr għall-konsum abbord, matul parti mis-servizz bl-ajru bejn żewġ punti ta’ destinazzjoni fi ħdan it-territorju tagħha stess li fihom l-imbarkazzjoni u l-iżbark huma awtorizzati.

ARTIKOLU 11

Ħlasijiet fuq l-Utent

1. Parti ma tistax timponi jew tippermetti li jkunu imposti fuq it-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra taxxi fuq l-utent li jkunu ogħla minn dawk imposti fuq it-trasportaturi bl-ajru tagħha stess li joperaw servizzi internazzjonali bl-ajru simili.

2. Ħlasijiet miżjuda jew ġodda għandhom isiru biss wara li tkun saret konsultazzjoni adegwata bejn l-awtoritajiet kompetenti li jiċċarġjaw il-ħlasijiet u t-trasportaturi bl-ajru ta' kull Parti. L-utenti għandhom jingħataw avviż raġonevoli dwar kwalunkwe proposti għall-bidliet f'dawn il-ħlasijiet ta' l-utent biex huma jkunu jistgħu jesprimu l-fehma tagħhom qabel ma l-ħlasijiet jidħlu fis-seħħ. Il-Partijiet għandhom ukoll iħeġġu l-iskambju ta' din l-informazzjoni skond kif ikun meħtieġ sabiex ikun hemm valutazzjoni eżatta dwar ir-raġonevolezza ta', il-ġustifikazzjoni għal u t-tqassim tal-ħlasijiet skond il-prinċipji ta' dan l-Artikolu.

ARTIKOLU 12

Ipprezzar

Il-prezzijiet għas-servizzi tat-trasport bl-ajru li jsiru skond dan il-Ftehim għandhom ikunu stabbiliti b'mod ħieles u m'għandhomx ikunu suġġetti għall-approvazzjoni, iżda dawn jistgħu jintalbu biex jiġu ffajljati għal skopijiet ta' informazzjoni biss. Il-prezzijiet li jiġu ċċarġjati għat-trasport fil-Komunità Ewropea kollha għandhom ikunu soġġetti għal-liġi tal-Komunità Ewropea.

ARTIKOLU 13

L-Istatistika

L-awtoritajiet kompetenti ta' kull Parti għandhom ifornu lill-awtoritajiet kompetenti tal-Parti l-oħra, meta dawn jagħmlu talba, l-informazzjoni u l-istatistika relatata mat-traffiku li jsir mit-trasportaturi bl-ajru awtorizzati minn Parti waħda dwar is-servizzi miftiehma lejn jew mit-territorju tal-Parti l-oħra. Dawn iridu jkunu fl-istess forma ta' kif kienu tħejjew u ġew sottomessi mit-trasportaturi bl-ajru awtorizzati lill-awtoritajiet nazzjonali kompetenti tagħhom. Kwalunkwe *data* ta' statistika addizzjonali relatata mat-traffiku li l-awtoritajiet kompetenti ta' Parti waħda jistgħu jitolbu mill-awtoritajiet tal-Parti l-oħra għandha tkun soġġetta għal diskussjonijiet fil-Kumitat Konġunt, fuq talba minn kwalunkwe Parti.

TITOLU II

KOOPERAZZJONI REGOLATORJA

ARTIKOLU 14

Is-Sikurezza ta' l-avjazzjoni

1. Il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-leġislazzjoni dwar is-sikurezza ta' l-avjazzjoni tal-Komunità Ewropea li hija speċifikata fl-Anness VI.A, taħt il-kondizzjonijiet stabbiliti hawn taħt.

2. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li fejn ajruplan reġistrat f'Parti waħda jkun suspettat li mhux konformi ma' l-istandards internazzjonali dwar is-sikurezza ta' l-avjazzjoni stabbiliti skond il-Konvenzjoni u li jinżel f'ajruporti miftuħa għat-traffiku internazzjonali ta' l-ajru fit-territorju tal-Parti l-oħra, dan għandu jkun soġġett għall-ispezzjonijiet tar-rampa li jsiru abbord jew madwar l-ajruplan mill-awtoritajiet kompetenti tal-Parti l-oħra. Dawn l-ispezzjonijiet isiru biex ikunu verifikati kemm il-validità tad-dokumenti ta' l-ajruplan u ta' l-ekwipaġġ tiegħu kif ukoll il-kondizzjonijiet viżibbli ta' l-ajruplan u tat-tagħmir tiegħu.

3. Fi kwalunkwe żmien kull Parti tista' titlob li jsiru konsultazzjonijiet dwar l-istandards tas-sikurezza miżmuma mill-Parti l-oħra.

4. Xejn f'dan il-Ftehim m'għandu jiġi interpretat li qed jillimita l-awtorità ta' l-awtoritajiet kompetenti ta' Parti milli dawn jieħdu l-miżuri kollha xierqa u immedjati kull meta jkunu ċerti li ajruplan, prodott jew operat jista':

a) jonqos milli jilħaq l-istandards minimi stabbiliti fil-Konvenzjoni jew fil-leġislazzjoni speċifikata fl-Anness VI.A, skond liema jkun applikabbli, jew

b) iwassal għal tħassib serju – stabbilit bl-ispezzjoni msemmija fil-paragrafu 2 – li l-ajruplan jew l-operat ta' l-ajruplan ma jkunx konformi ma' l-istandards minimi stabbiliti fil-Konvenzjoni jew fil-leġislazzjoni speċifikata fl-Anness 6.A, skond liema jkun applikabbli, jew

ċ) iwassal għal tħassib serju li jkun hemm nuqqas ta' żamma u ta' amministrazzjoni effettiva ta' l-istandards minimi stabbiliti fil-Konvenzjoni jew fil-leġislazzjoni speċifikata fl-Anness 6.A, skond liema jkun applikabbli.

5. Meta l-awtoritajiet kompetenti ta' Parti waħda jieħdu azzjoni skond il-paragrafu 4, dawn għandhom jinfurmaw minnufih lill-awtoritajiet kompetenti tal-Parti l-oħra dwar it-teħid ta' dik l-azzjoni u jagħtu r-raġunijiet għal dan.

6. Meta l-miżuri meħuda bl-applikazzjoni tal-paragrafu 4 ma jissoktawx anke jekk il-bażi biex dawn jittieħdu ma tkunx għadha teżisti, kwalunkwe Parti tista' tirreferi din il-materja lill-Kumitat Konġunt.

ARTIKOLU 15

Is-Sigurtà ta' l-Avjazzjoni

1. Minħabba li l-assigurazzjoni tas-sikurezza għall-ajruplani ċivili, għall-passiġġieri u għall-ekwipaġġ tagħhom hija pre-rekwiżit fundamentali għall-operat tas-servizzi internazzjonali bl-ajru, il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid l-obbligi reċiproċi tagħhom li jipprovdu għas-sigurtà ta' l-avjazzjoni ċivili kontra atti ta' interferenza illegali (u partikolarment l-obbligi tagħhom taħt il-Konvenzjoni ta' Chicago, il-Konvenzjoni dwar ir-Reati u Ċerti Atti Oħra li Jsiru Abbord l-Ajruplani, iffirmata f'Tokjo fl-14 ta' Settembru 1963, il-Konvenzjoni għat-Trażżin ta' Ħtif Illegali ta' Ajruplani, iffirmata fl-Aja fis-16 ta' Diċembru 1970, il-Konvenzjoni għat-Trażżin ta' Atti Illegali kontra s-Sigurtà ta' l-Avjazzjoni Ċivili, iffirmata f'Montreal fit-23 ta' Settembru 1971 u l-Protokoll għat-Trażżin ta' Atti Illegali ta' Vjolenza fl-Ajruporti li Jservu l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali, iffirmata f'Montreal fl-24 ta' Frar 1988 u l-Konvenzjoni dwar l-Immarkar ta' Bombi tal-Plastik għal Għanijiet ta' Skoperta, iffimata f'Montreal fl-1 ta' Marzu 1991, bil-kondizzjoni li ż-żewġ Partijiet kontraenti jkunu firmatarji għal dawn il-konvenzjonijiet kif ukoll għall-konvenzjonijiet u l-protokolli l-oħra kollha li jikkonċernaw is-sigurtà ta' l-avjazzjoni ċivili u li tagħhom iż-żewġ Partijiet ikunu membri).

2. Fuq talba, il-Partijiet għandhom jipprovdu l-għajnuna kollha meħtieġa lil xulxin biex ikunu evitati atti ta' ħtif illegali ta' ajruplani ċivili u atti illegali oħrajn kontra s-sikurezza ta' dawn l-ajruplani, il-passiġġieri u l-ekwipaġġ tagħhom, l-ajruporti u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru, u kwalunkwe theddida oħra li jista' jkun hemm għas-sigurtà ta' l-avjazzjoni ċivili.

3. Fir-relazzjonijiet reċiproċi tagħhom, il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità ma' l-Istandards tas-sikurezza ta' l-avjazzjoni u, sakemm din tkun applikata minnhom, mal-Prattika Rakkomandata stabbilita mill-Organizzazzjoni Internazzjonali ta' l-Avjazzjoni Ċivili u li tidher bħala Annessi għall-Konvenzjoni ta' Chicago, sakemm dawn id-dispożizzjonijiet ta' sigurta jkunu applikabbli għall-Partijiet. Iż-żewġ Partijiet għandhom jitolbu lill-operaturi ta' l-ajruplani tar-reġistru tagħhom, lill-operaturi li jkollhom il-post prinċipali tan-negozju tagħhom jew ir-residenza permanenti fit-territorju tagħhom, u lill-operaturi ta' l-ajruporti fit-territorju tagħhom, biex jaġixxu f'konformità ma' dawn id-dispożizzjonijiet ta' sigurtà ta' l-avjazzjoni.

4. Kull Parti għandha tiżgura li fit-territorju tagħha jittieħdu miżuri effettivi biex ikunu mħarsa l-ajruplani, biex ikunu eżaminati l-passiġġieri u l-oġġetti li dawn iġorru magħhom, u biex isiru l-verifiki xierqa fuq l-ekwipaġġ, il-merkanzija (inklużi l-bagalji li jkun hemm fl-istiva) u l-provvisti ta' l-ajruplan qabel ma u waqt li dawn jitilgħu jew jitgħabbew abbord. Kull Parti għandha tiżgura wkoll li dawk il-miżuri jkunu aġġustati għal każijiet fejn jista' jkun hemm livell ogħla ta' theddid. Kull Parti taqbel li t-trasportaturi bl-ajru tagħha jistgħu jkunu mitluba josservaw id-dispożizzjonijiet tas-sigurtà ta' l-avjazzjoni msemmija fil-paragrafu (3) li jkunu meħtieġa mill-Parti l-oħra għad-dħul fi, għat-tluq minn, jew waqt li ajruplan ikun fit-territorju ta' dik il-Parti l-oħra. Kull meta ssir talba minn Parti biex jittieħdu miżuri speċjali raġonevoli ta' sigurtà li jkunu jilqgħu għal theddida partikolari, il-Parti l-oħra għandha taġixxi b'mod pożittiv.

5. Meta jiġri inċident jew meta jkun hemm theddida ta' inċident ta' ħtif illegali ta' ajruplan ċivili jew atti illegali oħrajn kontra s-sikurezza ta' dak l-ajruplan, tal-passiġġieri u ta' l-ekwipaġġ tiegħu, ta' l-ajruporti jew tal-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru, il-Partijiet għandhom jgħinu lil xulxin billi jiffaċilitaw il-komunikazzjonijiet u miżuri xierqa oħra bl-għan li jtemmu malajr u bla periklu tali inċident jew it-theddida ta' tali inċident.

6. Meta Parti jkollha raġunijiet biżżejjed biex temmen li l-Parti l-oħra ma tkunx segwiet id-dispożizzjonijiet tas-sigurtà ta' l-avjazzjoni ta' dan l-Artikolu, dik il-Parti tista' titlob li jsiru konsultazzjonijiet immedjati mal-Parti l-oħra.

7. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 4 (Ir-Revoka ta' l-Awtorizzazzjonijiet) ta' dan il-Ftehim, in-nuqqas li jintlaħaq ftehim sodisfaċenti fi żmien ħmistax (15)-il ġurnata mid-data ta' din it-talba, għandu jwassal biex l-awtorizzazzjoni ta' l-operat jew il-permessi tekniċi tat-trasportaturi bl-ajru taż-żewġ Partijiet jiġu rtirati, revokati, limitati jew li fuqhom jiġu imposti ċerti kondizzjonijiet.

8. F'każ ta' theddida immedjata jew straordinarja, Parti tista' tieħu azzjoni interim qabel ma jiskadi l-perijodu ta' ħmistax(15)-il ġurnata.

9. Kwalunkwe azzjoni li tittieħed skond il-paragrafu 7 ta' hawn fuq għandha titwaqqaf hekk kif il-Parti l-oħra tikkonforma ruħha mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu.

ARTIKOLU 16

L-immanigjar tat-Traffiku ta' l-Ajru

1. Il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-leġislazzjoni speċifikata fl-Anness VI.B, taħt il-kondizzjonijiet stabbiliti hawn taħt.

2. Il-Partijiet jintrabtu bl-ogħla grad ta' kooperazzjoni fil-qasam ta' l-immaniġġar tat-traffiku ta' l-ajru, bil-ħsieb li jestendu l-Ajru Uniku Ewropew għall-Marokk sabiex isaħħu l-istandards preżenti tas-sikurezza u l-effiċjenza ġenerali għall-istandards ġenerali tat-traffiku ta' l-ajru fl-Ewropa, sabiex jisfruttaw il-kapaċitajiet u sabiex inaqqsu d-dewmien.

3. Bil-ħsieb li jħaffu l-applikazzjoni tal-leġislazzjoni ta' l-Ajru Uniku Ewropew fit-territorji tagħhom:

a) il-Marokk għandu jieħu l-miżuri meħtieġa biex jaġġusta l-istrutturi istituzzjonali tiegħu ta' l-immaniġġar tat-traffiku ta' l-ajru għall-Ajru Uniku Ewropew, partikolarment billi jistabbilixxi korpi nazzjonali rilevanti ta' sorveljanza li jkunu għall-inqas joperaw b'mod indipendenti mill-fornituri tas-servizz ta' navigazzjoni bl-ajru; u

b) il-Komunità Ewropea għandha ssieħeb lill-Marokk ma' l-inizjattivi rilevanti ta' l-operat fl-oqsma tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru, ta' l-ispazju ta' l-arja u ta' l-interoperabilità li joriġinaw mill-Ajru Uniku Ewropew, partikolarment permezz ta' l-involviment bikri ta' l-isforzi tal-Marokk biex jistabbilixxi taqsimiet funzjonali ta' spazju ta' l-arja, jew permezz tal-koordinazzjoni xierqa tas-SESAR.

ARTIKOLU 17

L-Ambjent

1. Il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità mal-leġislazzjoni tal-Komunità li tikkonċerna t-trasport bl-ajru speċifikata fl-Anness VI.Ċ.

2. Xejn f'dan il-Ftehim m'għandu jitqies li qed jillimita l-awtorità ta' l-awtoritajiet kompetenti ta' Parti biex dawn jieħdu l-miżuri xierqa kollha sabiex jevitaw jew inkella jindirizzaw l-impatti ambjentali tat-trasport internazzjonali bl-ajru li jkun sar taħt dan il-Ftehim, bil-kondizzjoni li dawn il-miżuri jkunu applikati mingħajr distinzjoni ta' nazzjonalità.

ARTIKOLU 18

Il-Ħarsien tal-Konsumatur

Il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità mal-leġislazzjoni tal-Komunità li tikkonċerna t-trasport bl-ajru speċifikata fl-Anness VI.D.

ARTIKOLU 19

Sistemi ta' Riservazzjoni kompjuterizzata

Il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità mal-leġislazzjoni tal-Komunità li tikkonċerna t-trasport bl-ajru speċifikata fl-Anness VI.E.

ARTIKOLU 20

Aspetti Soċjali

Il-Partijiet għandhom jaġixxu b'konformità mal-leġislazzjoni tal-Komunità li tikkonċerna t-trasport bl-ajru speċifikata fl-Anness VI.F.

TITOLU III

DISPOŻIZZJONIJIET ISTITUZZJONALI

ARTIKOLU 21

Interpretazzjoni u Infurzar

1. Il-Partijiet għandhom jieħdu l-miżuri xierqa kollha, kemm jekk ikunu ġenerali jew partikolari, sabiex jiżguraw li r-rabtiet li joriġinaw minn dan il-Ftehim ikunu milħuqa. L-istess Partijiet għandhom jevitaw kwalunkwe miżuri li jipperikolaw b'xi mod il-ksib ta' l-objettivi ta' dan il-Ftehim.

2. Kull Parti għandha tkun responsabbli, fit-territorju tagħha stess, biex tinforza b'mod xieraq dan il-Ftehim u, partikolarment, ir-regolamenti u d-direttivi relatati mat-trasport bl-ajru li huma elenkati fl-Anness VI.

3. Kull Parti għandha tagħti lill-Parti l-oħra l-informazzjoni u l-għajnuna kollha meħtieġa fil-każ ta' investigazzjonijiet dwar ksur possibbli ta' regolamenti li dik il-Parti l-oħra tkun qed twettaq taħt il-kompetenzi rispettivi tagħha, kif previst f'dan il-Ftehim.

4. Kull meta l-Partijiet jaġixxu taħt is-setgħat mogħtija lilhom b'dan il-Ftehim fuq materji li jkunu ta' interess għall-Parti l-oħra u li jkunu jikkonċernaw lill-awtoritajiet jew lill-intrapriżi tal-Parti l-oħra, l-awtoritajiet kompetenti tal-Parti l-oħra għandhom ikunu informati sew u mogħtija l-opportunità biex jikkummentaw qabel ma tittieħed deċiżjoni finali.

ARTIKOLU 22

Kumitat Konġunt

1. Hawnhekk qed jiġi stabbilit kumitat li huwa magħmul mir-rappreżentanti tal-Partijiet (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ il-Kumitat Konġunt), li għandu jkun responsabbli mill-amministrazzjoni ta' dan il-Ftehim u għandu jiżgura l-implimentazzjoni xierqa tiegħu. Għal dan il-għan, dan għandu jagħmel rakkomandazzjonijiet u jieħu deċiżjonijiet fil-każijiet previsti f'dan il-Ftehim.

2. Id-deċiżjonijiet tal-Kumitat Konġunt għandhom jiġu adottati b'mod konġunt u jkunu jorbtu lill-Partijiet. Il-Partijiet għandhom iqegħduhom fis-seħħ skond ir-regoli proprji tagħhom.

3. Il-Kumitat Konġunt għandu jiltaqa' hekk kif u meta jkun meħtieġ u mill-inqas darba fis-sena. Kull Parti tista' tagħmel talba biex issir laqgħa.

4. Parti tista' wkoll tagħmel talba biex jiltaqa' l-Kumitat Konġunt biex ifittex soluzzjoni għal kwalunkwe kwistjoni li tkun tikkonċerna l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim. Din il-laqgħa għandha tibda fl-eqreb data possibbli, iżda sa mhux aktar tard minn xahrejn mid-data li fiha tkun riċevuta t-talba, sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor.

5. Għall-finijiet ta' l-implimentazzjoni xierqa ta' dan il-Ftehim, il-Partijiet għandhom ipartu l-informazzjoni u, fuq talba ta' kwalunkwe waħda mill-Partijiet, iwettqu l-konsultazzjonijiet fi ħdan il-Kumitat Konġunt.

6. Il-Kumitat Konġunt għandu jadotta, b'deċiżjoni, ir-regoli ta' proċedura tiegħu.

7. Jekk, skond waħda mill-Partijiet, deċiżjoni tal-Kumitat Konġunt ma tkunx implimentata kif xieraq mill-Parti l-oħra, ta' l-ewwel tista' titlob li l-kwistjoni tiġi diskussa mill-Kumitat Konġunt. Jekk il-Kumitat Konġunt ma jkunx jista' jsolvi l-kwistjoni fi żmien xahrejn minn mindu tkun saret it-talba, il-Parti li tkun għamlet it-talba tista' tieħu miżuri temporanji ta' salvagwardja adatti skond l-Artikolu 24.

8. Id-deċiżjonijiet tal-Kumitat Konġunt għandhom juru d-data ta' implimentazzjoni tagħhom mill-Partijiet u kwalunkwe informazzjoni oħra li tista' tikkonċerna lill-operaturi ekonomiċi.

9. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 2, jekk il-Kumitat Konġunt ma jiħux deċiżjoni fuq kwistjoni li tkun ġiet referuta lilu fi żmien sitt xhur mid-data tat-talba, il-Partijiet jistgħu jieħdu miżuri temporanji ta' salvagwardja adatti skond l-Artikolu 24.

10. Il-Kumitat Konġunt għandu jistħarreġ kwistjonijiet relatati ma' investimenti bilaterali ta' parteċipazzjoni maġġoritarja jew ma' bidliet fil-kontroll effettiv tat-trasportaturi bl-ajru tal-Partijiet.

11. Il-Kumitat Konġunt għandu jiżviluppa wkoll il-kooperazzjoni billi:

a) ikattar skambji ta' livell espert dwar inizjattivi u żviluppi leġislattivi jew regolatorji ġodda, inkluż fl-oqsma tas-sikurezza, tas-sigurtà, ta' l-ambjent, ta' l-infrastruttura ta' l-avjazzjoni (inklużi slots) u tal-ħarsien tal-konsumatur;

b) jeżamina regolarment l-effetti soċjali tal-Ftehim waqt li jkun qed jiġi implimentat, l-aktar fil-qasam ta' l-impjiegi, u jiżviluppa reazzjonijiet adatti għal problemi li jinstab li huma leġittimi; u

ċ) iqis oqsma potenzjali għall-iżvilupp ulterjuri ta' dan il-Ftehim, inkluż ir-rakkomandazzjoni ta’ emendi għall-Ftehim.

ARTIKOLU 23

Riżoluzzjoni ta’ Kwistjoni u Arbitraġġ

1. Kull Parti tista' tirreferi kwalunkwe kwistjoni lill-Kumitat Konġunt dwar l-applikazzjoni jew l-interpretazzjoni ta' dan il-Ftehim, li ma tkunx ġiet solvuta skond l-Artikolu 22. Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu, il-Kunsill ta' Assoċjazzjoni stabbilit taħt il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni għandu jaġixxi bħala Kumitat Konġunt.

2. Il-Kumitat Konġunt jista’ jirrisolvi l-kwistjoni permezz ta’ deċiżjoni.

3. Il-Partijiet għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa biex jimplimentaw id-deċiżjoni msemmija fil-paragrafu 2.

4. Jekk ma jkunx possibbli li l-kwistjoni tissolva skond il-paragrafu 2, il-kwistjoni għandha, fuq talba ta' waħda mill-Partijiet, titressaq quddiem bord ta’ arbitraġġ li jkun magħmul minn tliet arbitri skond il-proċedura stabbilita hawn taħt:

a) kull Parti għandha taħtar arbitru fi żmien sittin (60) jum mid-data li fiha l-qorti ta’ l-arbitraġġ indirizzata mill-Parti l-oħra b’mezzi diplomatiċi tkun irċeviet in-notifika għat-talba ta’ l-arbitraġġ; it-tielet arbitru għandu jiġi maħtur miż-żewġ arbitri l-oħra fi żmien sittin (60) jum addizzjonali. Jekk waħda mill-Partijiet ma tkunx ħatret arbitru fiż-żmien miftiehem, jew jekk it-tielet arbitru ma jinħatarx fiż-żmien miftiehem, kull Parti tista’ titlob lill-President tal-Kunsill ta’ l-Organizzazzjoni Internazzjonali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili biex jaħtar arbitru jew arbitri, skond liema jkun applikabbli;

b) it-tielet arbitru li jinħatar taħt it-termini tal-paragrafu a) ta' hawn fuq għandu jkun ċittadin ta' Stat terz u għandu jaġixxi bħala l-President tal-qorti ta' l-arbitraġġ;

ċ) il-qorti ta' l-arbitraġġ għandha taqbel dwar ir-regoli ta' proċedura tagħha; u

d) soġġett għad-deċiżjoni finali tal-qorti ta' l-arbitraġġ, l-ispejjeż inizjali ta' l-arbitraġġ għandhom jinqasmu b'mod ugwali bejn il-Partijiet.

5. Kwalunkwe deċiżjoni proviżorja jew finali tal-qorti ta' l-arbitraġġ għandha torbot lill-Partijiet.

6. Jekk waħda mill-Partijiet ma taġixxix skond id-deċiżjoni tal-qorti ta' l-arbitraġġ meħuda skond it-termini ta' dan l-Artikolu fi żmien tletin (30) jum min-notifika tad-deċiżjoni msemmija fuq, il-Parti l-oħra tista', sakemm idum għaddej dan in-nuqqas, tillimita, tissospendi jew tirrevoka d-drittijiet jew il-privileġġi li din tkun tat taħt it-termini ta' dan il-Ftehim lill-Parti li tkun qed tonqos.

ARTIKOLU 24

Miżuri ta' salvagwardja

1. Il-Partijiet għandhom jieħdu kwalunkwe miżura ġenerali jew speċifika meħtieġa biex iwettqu l-obbligi tagħhom taħt dan il-Ftehim. Huma għandhom jaraw li l-objettivi stabbiliti f'dan il-Ftehim jintlaħqu.

2. Jekk waħda mill-Partijiet tqis li l-Parti l-oħra naqset milli twettaq obbligu taħt dan il-Ftehim, hija tista' tieħu miżuri xierqa. Il-miżuri ta' salvagwardja għandhom ikunu limitati, fir-rigward ta' l-ambitu u ż-żmien tagħhom, għal dak li huwa strettament meħtieġ sabiex titranġa s-sitwazzjoni jew sabiex jinżamm il-bilanċ ta' dan il-Ftehim. Għandha tingħata prijorità għal dawk il-miżuri li jfixklu l-inqas it-tħaddim ta' dan il-Ftehim.

3. Kwalunwe Parti li tkun qed tikkonsidra li tieħu miżuri ta' salvagwardja għandha tavża lill-Partijiet l-oħra permezz tal-Kumitat Konġunt u għandha tforni l-informazzjoni rilevanti kollha.

4. Il-Partijiet għandhom jikkonsultaw minnufih lill-Kumitat Konġunt bil-għan li tinstab soluzzjoni aċċettabbli għal kulħadd.

5. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 3(d), l-Artikolu 4(d) u l-Artikoli 14 u 15, il-Parti konċernata ma tistax tieħu miżuri ta' salvagwardja qabel ma jkun għadda xahar mid-data tan-notifika taħt il-paragrafu **3**, sakemm il-proċedura ta' konsultazzjoni taħt il-paragrafu 4 ma tkunx intemmet qabel ma jiskadi l-limitu ta' żmien dikjarat.

6. Il-Parti konċernata għandha, mingħajr dewmien, tavża lill-Kumitat Konġunt dwar il-miżuri meħuda u għandha tforni l-informazzjoni rilevanti kollha.

7. Kwalunkwe azzjoni li tkun ittieħdet taħt it-termini ta' l-Artikolu preżenti għandha tiġi sospiża hekk kif il-Parti li jkollha t-tort tkun tissodisfa d-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 25

Estensjoni Ġeografika tal-Ftehim

Il-Partijiet, għalkemm jirrikonoxxu n-natura bilaterali ta' dan il-Ftehim, jinnotaw li huwa jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tas-sħubija Ewro-Mediterranja maħsuba fid-dikjarazzjoni ta' Barċellona tat-28 ta' Novembru, 1995. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jwettqu djalogu kontinwu biex jiżguraw il-koerenza ta' dan il-Ftehim mal-proċess ta' Barċellona, u partikolarment fir-rigward tal-possibbiltà li b'mod reċiproku jiftiehmu dwar emendi biex jittieħdu f'kont ftehimiet simili dwar it-trasport bl-ajru.

ARTIKOLU 26

Relazzjoni ma’ Ftehim Oħrajn

1. Id-dispożizzjonijiet ta’ dan il-Ftehim jieħdu post id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-ftehimiet bilaterali li jeżistu bejn il-Marokk u l-Istati Membri. Madankollu, id-drittijiet tat-traffiku eżistenti li joriġinaw minn dawn il-ftehimiet bilaterali u li mhumiex koperti taħt dan il-Ftehim, jistgħu jkomplu jiġu eżerċitati, bil-kondizzjoni li ma jkun hemm l-ebda diskriminazzjoni bejn l-Istati Membri tal-Komunità Ewropea u ċ-ċittadini tagħhom.

2. Jekk il-Partijiet isiru firmatarji ta’ xi ftehim multilaterali, jew japprovaw deċiżjoni adottata mill-Organizzazzjoni Internazzjonali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili jew minn xi organizzazzjoni internazzjonali oħra li tindirizza materji koperti b’dan il-Ftehim, dawn għandhom jikkonsultaw fil-Kumitat Konġunt biex ikun stabbilit jekk dan il-Ftehim għandux jiġi rivedut ħalli jiġu kkunsidrati dawn l-iżviluppi.

3. Dan il-Ftehim huwa mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe deċiżjoni miż-żewġ Partijiet biex jimplimentaw ir-rakkomandazzjonijiet li l-Organizzazzjoni Internazzjonali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili tista’ tagħmel fil-futur. Il-Partijiet m’għandhomx jikkwotaw dan il-Ftehim, jew xi parti minnu, bħala l-bażi biex fl-Organizzazzjoni Internazzjonali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili jopponu strateġiji politiċi alternattivi dwar kwalunkwe materja koperta b’dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 27

L-Emendi

1. Jekk waħda mill-Partijiet tkun tixtieq tirrevedi d-dispożizzjonijiet ta’ dan il-Ftehim, din għandha tavża b’dan lill-Kumitat Konġunt. L-emenda miftiehma għal dan il-Ftehim għandha tidħol fis-seħħ wara li jkunu tlestew il-proċeduri interni rispettivi.

2. Il-Kumitat Konġunt jista’, fuq proposta li ssir minn waħda mill-Partijiet u skond dan l-Artikolu, jiddeċiedi li jimmodifika l-Annessi għal dan il-Ftehim.

3. Dan il-Ftehim għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-dritt ta’ kull Parti, soġġett għall-konformità mal-prinċipju ta’ non-diskriminazzjoni u mad-dispożizzjonijiet ta’ dan il-Ftehim, li tadotta b’mod unilaterali leġislazzjoni ġdida jew li temenda l-leġislazzjoni eżistenti tagħha fil-qasam tat-trasport bl-ajru jew ta’ qasam assoċjat li jissemma’ fl-Anness VI, b’rabta mal-prinċipju ta’ non-diskriminazzjoni u skond id-dispożizzjonijiet ta’ dan il-Ftehim.

4. Hekk kif il-leġislazzjoni l-ġdida tkun qed titfassal minn waħda mill-Partijiet, din għandha tinforma u tikkonsulta kemm jista’ jkun mill-qrib lill-Parti l-oħra. Fuq talba ta' waħda mill-Partijiet jista’ jsir skambju preliminari ta’ ideat fi ħdan il-Kumitat Konġunt.

5. Hekk kif Parti tkun adottat leġislazzjoni ġdida jew emenda għal-leġislazzjoni tagħha fil-qasam tat-trasport bl-ajru jew f'qasam assoċjat li jissemma' fl-Anness VI, din għandha tinforma lill-Parti l-oħra sa mhux aktar tard minn tletin jum wara l-adozzjoni tagħha. Fuq talba ta' kwalunkwe Parti, il-Kumitat Konġunt għandu, fi żmien sittin jum mit-talba, iwettaq skambju ta' ideat fuq l-implikazzjonijiet li din il-leġislazzjoni jew l-emenda l-ġdida jista' jkollha fuq it-tħaddim xieraq ta' dan il-Ftehim.

6. Il-Kumitat Konġunt għandu:

a) jadotta deċiżjoni li tirrevedi l-Anness VI ta' dan il-Ftehim biex jintegra fih, jekk ikun meħtieġ fuq il-bażi ta' reċiproċità, il-leġislazzjoni jew l-emenda l-ġdida konċernata;

b) jadotta deċiżjoni li biha l-leġislazzjoni l-ġdida jew l-emenda konċernata għandha titqies bħala li hija skond dan il-Ftehim; jew

ċ) jiddeċiedi dwar kwalunkwe miżura oħra, li għandha tkun adottata fi ħdan perijodu raġonevoli ta' żmien, biex ikun salvagwardjat it-tħaddim xieraq ta' dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 28

Tmiem

1. Dan il-Ftehim huwa konkluż għal żmien mhux limitat.

2. Kull waħda mill-Partijiet tista’, f’kull żmien, tibgħat avviż bil-miktub b’mezzi diplomatiċi lill-Parti l-oħra dwar id-deċiżjoni tagħha li ttemm dan il-Ftehim. Dan l-avviż għandu jintbagħat b’mod simultanju lill-Organizzazzjoni Internazzjonali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili. Dan il-Ftehim għandu jintemm tnax-il xahar wara li l-Parti l-oħra tkun irċeviet l-avviż, sakemm l-avviż tat-terminazzjoni ma jiġix irtirat qabel ma jintemm dan il-perijodu.

3. Dan il-Ftehim għandu jieqaf milli jibqa’ fis-seħħ jew għandu jkun sospiż jekk il-Ftehim ta’ Assoċjazzjoni ma jibqax fis-seħħ jew jekk jiġi sospiż rispettivament.

ARTIKOLU 29

Reġistrazzjoni ma' l-ICAO u s-Segretarjat tan-NU

Dan il-Ftehim u l-emendi kollha għalih għandhom ikunu reġistrati ma’ l-Organizzazzjoni Internazzjonali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili u mas-Segretarjat tan-Nazzjonijiet Uniti.

ARTIKOLU 30

Dħul fis-Seħħ

1. Dan il-Ftehim għandu jiġi applikat proviżorjament, f'konformità mal-liġijiet domestiċi tal-Partijiet, mid-data tal-firma.

2. Dan il-Ftehim għandu jidħol fis-seħħ xahar wara d-data tan-nota ta' l-aħħar fi skambju ta' noti diplomatiċi bejn il-Partijiet li tikkonferma li l-proċeduri neċessarji kollha għad-dħul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim ġew kompletati. Għal finijiet ta' dan l-iskambju, ir-Renju tal-Marokk għandu jippreżenta lis-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea n-nota diplomatika tiegħu lill-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha, u s-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea għandu jippreżenta lir-Renju tal-Marokk in-nota diplomatika mill-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha. Din in-nota diplomatika mill-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha għandha tinkludi komunikazzjonijiet minn kull Stat Membru li jikkonfermaw li l-proċeduri neċessarji tagħhom għad-dħul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim ġew kompletati.

BĦALA XHIEDA TA’ DAN il-firmatarji t’hawn taħt, waqt li huma awtorizzati kif xieraq, iffirmaw dan il-Ftehim.

Magħmul fi Brussel, fit-tnax ta' Diċembru tas-sena elfejn u sitta, f'żewġ kopji, bil-lingwa Ċeka, Daniża, Estonjana, Finlandiża, Franċiża, Ġermaniża, Griega, Ingliża, Latvjana, Litwana, Maltija, Olandiża, Pollakka, Portugiża, Slovakka, Slovena, Spanjola, Svediża, Taljana, Ungeriża, u Għarbija, b’kull wieħed minn dawn it-testi jkun ugwalment awtentiku.

ANNESS I

SERVIZZI MIFTIEHMA U ROTOT SPEĊIFIKATI

1. Dan l-Anness huwa soġġett għad-dispożizzjonijiet tranżitorji elenkati fl-Anness IV ta' dan il-Ftehim.

2. Kull Parti tagħti lit-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra d-drittijiet biex dawn joperaw servizzi bl-ajru fuq ir-rotot speċifikati hawn taħt:

   a) għat-trasportaturi bl-ajru tal-Komunità Ewropea:

      Punti ta' destinazzjoni fil-Komunità Ewropea – punt ta' destinazzjoni wieħed jew aktar fil-Marokk – punti ta' destinazzjoni lil hinn,

   b) għat-trasportaturi bl-ajru tal-Marokk:

      Punti ta' destinazzjoni fil-Marokk – punt ta' destinazzjoni wieħed jew aktar fil-Komunità Ewropea,

3. It-trasportaturi bl-ajru tal-Marokk huma awtorizzati li jeżerċitaw id-drittijiet tat-traffiku mniżżla fl-Artikolu 2 ta' dan il-Ftehim bejn iktar minn punt ta' destinazzjoni wieħed li jkun jinstab fit-territorju tal-Komunità, bil-kondizzjoni li dawn is-servizzi joriġinaw jew jintemmu fit-territorju tal-Marokk.

   It-trasportaturi bl-ajru tal-Komunità huma awtorizzati li jeżerċitaw id-drittijiet tat-traffiku mniżżla fl-Artikolu 2 ta' dan il-Ftehim bejn il-Marokk u punti ta' destinazzjoni li jkunu jinstabu lil hinn, bil-kondizzjoni li dawn is-servizzi joriġinaw jew jintemmu fit-territorju tal-Komunità u li, fir-rigward tas-servizzi tal-passiġġieri, dawn il-punti ta' destinazzjoni jkunu jinstabu fil-pajjiżi tal-Politika Ewropea tal-Viċinat.

It-trasportaturi bl-ajru tal-Komunità Ewropea huma awtorizzati, għas-servizzi lejn il-/ mill-Marokk, li jservu aktar minn punt ta' destinazzjoni wieħed fuq l-istess servizz (ko-terminalizzazzjoni) u li jeżerċitaw id-dritt li jieqfu bejn dawn il-punti ta' destinazzjoni.

Il-pajjiżi tal-Politika Ewropea tal-Viċinat huma: l-Alġerija, l-Armenja, l-Awtorità Palestinjana, l-Ażerbajġan, il-Belarus, l-Eġittu, il-Ġeorġja, l-Iżrael, il-Ġordan, il-Libanu, il-Libja, il-Moldova, il-Marokk, is-Sirja, it-Tuneżija u l-Ukraina. Il-punti ta' destinazzjoni li jinstabu fil-pajjiżi tal-Politika Ewropea tal-Viċinat jistgħu jintużaw ukoll bħala punti ta' destinazzjoni intermedji.

4. Ir-rotot speċifikati jistgħu jkunu operati fiż-żewġ direzzjonijiet. Kull punt tar-rotot speċifikati, kemm jekk ikun intermedju jew lil hinn, jista', skond id-diskrezzjoni ta' kull intrapriża, ikun eskluż minn uħud jew anke mis-servizzi kollha, bil-kondizzjoni li għat-trasportaturi bl-ajru tal-Marokk is-servizz ikun joriġina jew jintemm fit-territorju tal-Marokk, jew li għat-trasportaturi bl-ajru tal-Komunità Ewropea dan ikun joriġina jew jintemm fit-territorju ta' Stat Membru tal-Komunità Ewropea.

5. Kull Parti għandha tippermetti lil kull trasportatur bl-ajru li jistabbilixxi l-frekwenza u l-kapaċità tat-trasport internazzjonali bl-ajru li dan ikun joffri. Dawn għandhom ikunu bbażati fuq konsiderazzjonijiet kummerċjali li jkun hemm fis-suq. B'mod konsistenti ma' dan id-dritt, l-ebda Parti m'għandha tillimita b'mod unilaterali l-volum tat-traffiku, il-frekwenza jew ir-regolarità tas-servizz, jew it-tip jew tipi ta' ajruplani li jitħaddmu mit-trasportaturi bl-ajru tal-Parti l-oħra, ħlief għal raġunijiet ta' dwana, tekniċi, ta' l-operat, ambjentali jew tal-ħarsien tas-saħħa.

6. Fil-punti tar-rotot speċifikati kollha, kull trasportatur bl-ajru jista' jwettaq ħidmiet ta' trasport internazzjonali bl-ajru mingħajr limitu fir-rigward ta' bdil fit-tip ta' l-ajruplan li dan ikun qed jopera.

7. Biex ikunu sfruttati d-drittijiet previsti f'dan il-Ftehim, il-kiri ta'ajruplan bl-ekwipaġġ (wet-leasing) ta' linja ta' l-ajru ta' pajjiż terz minn trasportatur bl-ajru Marokkin jew ta' ajruplan ta' linja ta' l-ajru ta' pajjiż terz għajr dawk imsemmija fl-Anness V minn trasportatur bl-ajru tal-Komunità Ewropea, għandu jkun wieħed eċċezzjonali jew li jissodisfa ħtiġijiet temporanji. Dan għandu jkollu l-approvazzjoni minn qabel ta' l-awtorità li tkun ħarġet il-liċenzja lit-trasportatur bl-ajru li qed jikri kif ukoll ta' l-awtorità kompetenti tal-Parti l-oħra.

ANNESS II

FTEHIM BILATERALI
BEJN IL-MAROKK
U L-ISTATI MEMBRI TAL-KOMUNITÀ EWROPEA

Kif previst fl-Artikolu 25 ta' dan il-Ftehim, id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-ftehimiet bilaterali li ġejjin dwar it-trasport bl-ajru bejn il-Marokk u l-Istati Membri għandhom ikunu sostitwiti b'dan il-Ftehim:

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Renju tal-Belġju u l-Gvern tal-Maestà Tiegħu r-Re tal-Marokk magħmul f'Rabat fl-20 ta' Jannar 1958;
 Issuplementat bl-Iskambju ta' Noti ta' l-20 ta' Jannar 1958;
 Emendat l-aħħar bil-Memorandum ta' Ftehim li sar f'Rabat fil-11 ta' Ġunju 2002;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn ir-Repubblika Soċjalista taċ-Ċekoslovakkja u l-Marokk, magħmul f'Rabat fit-8 ta' Mejju 1961, li fir-rigward tiegħu r-Repubblika Ċeka iddepożitat dikjarazzjoni ta' suċċessjoni;

– Il-Ftehim dwar is-Servizzi bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Renju tad-Danimarka u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f'Rabat fl-14 ta' Novembru 1977;
 Issupplimentat mill-Iskambju ta' Noti datat l-14 ta' Novembru 1977;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja u r-Renju tal-Marokk magħmul f'Bonn fit-12 ta' Ottubru 1961;

– Il-Ftehim ta’ Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Repubblika Ellenika u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul fir-Rabat fl-10 ta' Mejju 1999;
Li għandu jinqara flimkien mal-Memorandum ta’ Ftehim li sar f’Ateni fis-6 ta’ Ottubru 1998;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern ta’ Spanja u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f’Madrid fis-7 ta’ Lulju 1970;
Issupplimentat l-aħħar bl-Iskambju ta’ Ittri datati t-12 ta’ Awissu 2003 u l-
25 ta’ Awissu 2003;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Repubblika Franċiża u l-Gvern tal-Maestà Tiegħu r-Re tal-Marokk magħmul f’Rabat fil-25 ta’ Ottubru 1957;
  – Emendat bl-Iskambju ta’ Ittri datat it-22 ta’ Marzu 1961;
  – Emendat bil-Minuti Miftiehma datati t-2 u l-5 ta’ Diċembru 1968;
  – Emendat bil-Memorandum ta’ Konsultazzjonijiet tas-17 u tat-18 ta’ Mejju 1976;
  – Emendat bil-Memorandum ta’ Konsultazzjonijiet datat il-15 ta’ Marzu 1977;

Emendat l-aħħar bil-Memorandum ta’ Konsultazzjonijiet tat-22-23 ta’ Marzu 1984 u bl-Iskambju ta’ Ittri ta’ l-14 ta’ Marzu 1984;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Repubblika Taljana u l-Gvern tal-Maestà Tiegħu r-Re tal-Marokk, magħmul f’Ruma fit-8 ta’ Lulju 1967;
Emendat bil-Memorandum ta’ Ftehim li sar f’Ruma fit-13 ta’ Lulju 2000;
Emendat l-aħħar bl-Iskambju ta’ Noti datat is-17 ta’ Ottubru 2001 u t-3 ta’ Jannar 2002;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Repubblika tal-Latvja u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f’Varsavja fid-19 ta’ Mejju 1999;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tal-Gran Dukat tal-Lussemburgu u l-Gvern tal-Maestà Tiegħu r-Re tal-Marokk magħmul f'Bonn fil-5 ta' Lulju 1961;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn ir-Repubblika Popolari ta' l-Ungerija u r-Renju tal-Marokk magħmul f'Rabat fil-21 ta' Marzu 1967;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Repubblika ta' Malta u l-Gvern tal-Maestà Tiegħu r-Re tal-Marokk magħmul f'Rabat fis-26 ta' Mejju 1983;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tal-Maestà Tagħha r-Reġina ta' l-Olanda u l-Gvern tal-Maestà Tiegħu r-Re tal-Marokk magħmul f'Rabat fl-20 ta' Mejju 1959;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern Federali ta' l-Awstrija u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f'Rabat fis-27 ta' Frar 2002;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Repubblika Popolari tal-Polonja u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f'Rabat fid-29 ta' Novembru 1969;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Portugall u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f'Rabat fit-3 ta' April 1958;
  Issuplemmentat bil-Minuti li ttieħdu f'Lisbona fid-19 ta' Diċembru 1975;
  Issupplimentat l-aħħar bil-Minuti li ttieħdu f'Lisbona fis-17 ta' Novembru 2003;

– Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Renju ta' l-Iżvezja u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f'Rabat fl-14 ta' Novembru 1977;
  Issupplimentat mill-Iskambju ta' Noti datat l-14 ta' Novembru 1977;

– Il-Ftehim dwar is-Servizzi bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk magħmul f'Londra fit-22 ta' Ottubru 1965;
Emendat bil-Iskambju ta' Noti datat l-10 u l-14 ta' Ottubru 1968;
Emendat bil-Minuti magħmula f'Londra fl-14 ta' Marzu 1997;
Emendat l-aħħar bil-Minuti li ttieħdu f'Rabat fis-17 ta' Ottubru 1997;

– Ftehim dwar is-servizzi bl-ajru u arranġamenti oħra inizjalati jew iffirmati bejn ir-Renju tal-Marokk u l-Istati Membri tal-Komunità Ewropea li, fid-data tal-firma ta' dan il-Ftehim, kienu għadhom ma daħlux fis-seħħ u mhux qed jiġu applikati b'mod proviżorju,

– Il-Ftehim dwar is-Servizzi bl-Ajru bejn il-Gvern tar-Renju ta' l-Olanda u l-Gvern tar-Renju tal-Marokk kif mehmuż, bħala l-Anness 1, mal-Memorandum ta' Ftehim magħmul fl-Aja fl-20 ta' Ġunju 2001.

ANNESS III

PROĊEDURI BIEX JITĦADDMU L-AWTORIZZAZZJONIJIET U L-PERMESSI TEKNIĊI:
L-AWTORITAJIET KOMPETENTI

1. Il-Komunità Ewropea

Il-Ġermanja :
Luftfahrt-Bundesamt
Il-Ministeru Federali tat-Trasport, Bini u Affarijiet Urbani

L-Awstrija:
L-Awtorità ta' l-Avjazzjoni Ċivili
Il-Ministeru Federali tat-Trasport, l-Innovazzjoni u t-Teknoloġija

Il-Belġju:
Id-Direttorat Ġenerali tat-Trasport bl-Ajru
L-Uffiċċju Federali għall-Mobilità u t-Trasport

Ċipru:
Id-Dipartiment ta' l-Avjazzjoni Ċivili
Il-Ministeru tal-Komunikazzjonijiet u x-Xogħlijiet

Id-Danimarka:
L-Amministrazzjoni ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Spanja:

Id-Direttorat Ġenerali ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Ministeru tal-Promozzjonijiet

Il-Ġermanja:

L-Amministrazzjoni ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Finlandja:

L-Awtorità ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Franza:

Id-Direttorat Ġenerali għall-Avjazzjoni Ċivili (DĠAĊ)

Il-Greċja:

L-Awtorità ta' l-Avjazzjoni Ċivili Ellenika

Il-Ministeru tat-Trasport u l-Komunikazzjonijiet

L-Ungerija:

Id-Direttorat Ġenerali ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Ministeru ta' l-Ekonomija u t-Trasport

L-Irlanda:

Id-Direttorat Ġenerali ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Id-Dipartiment tat-Trasport

L-Italja:

L-Aġenzija Nazzjonali għall-Avjazzjoni Ċivili (ENAC)

Il-Latvja:

L-Amministrazzjoni ta’ l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Ministeru tat-Trasport

Il-Litwanja:

L-Amministrazzjoni ta’ l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Lussemburgu:

Id-Direttorat Ġenerali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili

Malta:

Id-Dipartiment ta’ l-Avjazzjoni Ċivili

L-Olanda:

Il-Ministeru tat-Trasport, ix-Xogħlijiet Pubbliċi u l-Immaniġġar ta’ l-Ilma: Id-Direttorat Ġenerali ta’ l-Avjazzjoni Ċivili u t-Trasport tal-Merkanzija

L-Ispettorat tat-Trasport u l-Immaniġġar ta' l-Ilma

Il-Polonja:

L-Uffiċċju ta’ l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Portugall:

L-Istitut Nazzjonali ta' l-Avjazzjoni Ċivili (INAC)

Il-Ministeru għat-Tagħmir, l-Ippjanar u l-Amministrazzjoni tat-Territorji

Ir-Repubblika Ċeka:

Id-Dipartiment ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Ministeru tat-Trasport

L-Awtorità ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Ir-Renju Unit:

Id-Direttorat ta' l-Avjazzjoni

Id-Dipartiment għat-Trasport (DfT)

Ir-Repubblika Slovakka:

Id-Dipartiment ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Ministeru tat-Trasport, il-Posta u t-Telekomunikazzjonijiet

Is-Slovenja:

Id-Direttorat Ġenerali ta' l-Avjazzjoni Ċivili

Il-Ministeru tat-Trasport

L-Isvezja:

L-Awtorità ta' l-Avjazzjoni Ċivili

2. Ir-Renju tal-Marokk

Id-Direttorat ta' l-Ajronawtika Ċivili

Il-Ministeru tat-Tagħmir u t-Trasport

ANNESS IV

DISPOŻIZZJONIJIET TRANSITORJI

1. L-implimentazzjoni u l-applikazzjoni mill-Parti Marokkina tad-dispożizzjonijiet kollha tal-leġislazzjoni tal-Komunità dwar it-trasport bl-ajru, indikati fl-Anness VI, għandhom ikunu s-suġġett ta' evalwazzjoni li għandha ssir taħt ir-responsabbiltà tal-Komunità Ewropea u li għandha tiġi vvalidata mill-Kumitat Konġunt. Din id-deċiżjoni tal-Kumitat Konġunt għandha tiġi adottata sa mhux aktar tard minn sentejn wara d-dħul fis-seħħ tal-Ftehim.

2. Sal-mument ta' l-adozzjoni ta' din id-deċiżjoni, is-servizzi miftiehma u r-rotot speċifikati fl-Anness 1, m'għandhomx jinkludu d-dritt għat-trasportaturi bl-ajru tal-Komunità Ewropea li jtiru fil-Marokk u jinżlu f'punti ta' destinazzjoni lil hinn u viċe versa u, id-dritt għat-trasportaturi bl-ajru Marokkini li jtiru minn parti tal-Komunità Ewropea biex ikunu jistgħu jinżlu f'post ieħor tal-Komunità Ewropea u viċe versa. Madankollu, id-drittijiet kollha tat-traffiku tal-ħamest libertà mogħtija minn wieħed mill-ftehimiet bilaterali ta' bejn il-Marokk u l-Istati Membri tal-Komunità Ewropea, elenkati fl-Anness II, għandhom ikomplu jiġu eżerċitati sakemm ma jkun hemm l-ebda diskriminazzjoni abbażi ta' nazzjonalità.

ANNESS V

LISTA TA’ STATI OĦRA MSEMMIJA FL-ARTIKOLU 3 U 4 TA’ DAN IL-FTEHIM

1. Ir-Repubblika ta’ l-Islanda (taħt il-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea)

2. Il-Prinċipat tal-Liechtenstein (taħt il-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea)

3. Ir-Renju tan-Norveġja (taħt il-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea)

4. Il-Konfederazzjoni Svizzera (taħt il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn il-Komunità Ewropea u l-Konfederazzjoni Svizzera)

ANNESS VI

REGOLI APPLIKABBLI GĦALL-AVJAZZJONI ĊIVILI

Id-"*Dispożizzjonijiet applikabbli*" ta' l-atti li ġejjin għandhom ikunu applikabbli skond il-Ftehim sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor f'dan l-Anness jew fl-Anness IV dwar id-Dispożizzjonijiet Tranżitorji. Fejn meħtieġ, minn hawn 'il quddiem qed ikunu stabbiliti adattamenti speċifiċi għal kull att individwali:

A. Is-Sikurezza ta' l-avjazzjoni

NB: Il-kondizzjonijiet preċiżi fir-rigward tal-parteċipazzjoni tal-Marokk bħala osservatur fl-EASA jeħtieġ li jkunu diskussi fi stadju aktar tard.

Nru 3922/91
Ir-Regolament tal-Kunsill 3922/91 tas-16 ta' Diċembru 1991 dwar l-armonizzazzjoni tal-ħtiġijiet tekniċi u proċeduri amministrattivi fil-qasam ta' l-avjazzjoni ċivili
kif emendat bi:

– Ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2176/96 tat-13 ta' Novembru 1996 li jemenda għall-progress xjentifiku u tekniku r-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3922/91
– Ir-Regolament tal-Kummissjoni 1069/1999 tal-25 ta' Mejju 1999 li jadatta għall-progress xjentifiku u tekniku r-Regolament tal-Kunsill 3922/91
– Ir-Regolament tal-Kunsill 2871/2000 tat-28 ta' Diċembru 2000 li jadatta għall-progress xjentifiku u tekniku r-Regolament tal-Kunsill (KEE) 3922/91

– Ir-Regolament (KE) Nru 1592/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Lulju 2002 dwar regoli komuni fil-kamp ta' l-avjazzjoni ċivili u li jistabblixxi Aġenzija tas- Sikurezza ta' l-Avjazzjoni Ewropea

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 10, 12 sa 13 bl-eċċezzjoni ta' l-Artikolu 4(1) u l-Artikolu 8(2), it-tieni sentenza, l-Annessi I, II u III

Fir-rigward ta' l-applikazzjoni ta' l-Artikolu 12 "Stati Membri" għandha tinqara "Stati Membri tal-KE".

Nru 94/56/KE

Id-Direttiva tal-Kunsill 94/56 tal-21 ta' Novembru 1994 li tistabbilixxi l-prinċipji fondamentali li jirregolaw l-investigazzjoni ta' aċċidenti u inċidenti ta' avjazzjoni ċivili

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 12

Nru 1592/2002

Ir-Regolament (KE) Nru 1592/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Lulju 2002 dwar regoli komuni fil-kamp ta' l-avjazzjoni ċivili u li jistabblixxi Aġenzija tas-Sikurezza ta' l-Avjazzjoni Ewropea

kif emendat bi:

– Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 1643/2003 tat-22 ta' Lulju 2003 li jemenda r-Regolament (KE) Nru 1592/2002
– ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1701/2003 ta' l-24 ta' Settembru 2003 li jadatta l-Artikolu 6 tar-Regolament (KE) Nru 1592/2002

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 57, l-Annessi I u II

Nru 2003/42

Id-Direttiva 2003/42/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta’ Ġunju 2003 dwar rapporti ta' okkorrenza fl-avjazzjoni ċivili

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 11, l-Annessi I u II

Nru 1702/2003

Ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1702/2003 ta’ l-24 ta’ Settembru 2003 li jistabbilixxi regoli ta' implimentazzjoni biex inġenji ta' l-ajru, prodotti, partijiet u tagħmir relatat jiġu ċertifikati mill-lat ta’ *airworthiness* u u ambjent, kif ukoll għaċ-ċertifikazzjoni ta' organizzazzjonijiet relatati mad-disinn u l-produzzjoni tagħhom

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 4 u l-Anness

Nru 2042/2003

Ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003 ta’ l-20 ta’ Novembru 2003 dwar il-*airworthiness* kontinwata li jintużaw fl-ajru ta' inġenji ta' l-ajru u prodotti, partijiet u tagħmir ajrunawtiku, u dwar l-approvazzjoni ta' organizzazzjonijiet u persunal involut f'dan ix-xogħol

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 6, l-Annessi I sa IV

Nru 104/2004

Ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 104/2004 tat-22 ta’ Jannar 2004 li jniżżel ir-regoli dwar l-organizzazzjoni u l-komposizzjoni tal-Bord ta' l-Appell ta' l-Aġenzija tas- Sikurezza ta' l-Avjazzjoni Ewropea

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 7 u l-Anness

B L-Immaniġġjar tat-traffiku ta’ l-ajru

Nru 93/65

Id-Direttiva tal-Kunsill 93/65 tad-19 ta’ Lulju 1993 dwar id-definizzjoni u l-użu ta' speċifikazzjonijiet tekniċi kompatibbli għall-prokura ta' tagħmir u sistemi ta' l-immaniġġjar tat-traffiku ta' l-ajru

kif emendat bi

– Id-Direttiva tal-Kummissjoni 97/15 tal-25 ta’ Marzu 1997 li tadotta l-istandards Eurocontrol u li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/65/KEE dwar id-definizzjoni u l-użu ta' speċifikazzjonijiet tekniċi kompatibbli għall-prokura ta' tagħmir u sistemi għall-kontroll tat-traffiku ta' l-ajru, kif emendata bir-Regolament tal-Kummissjoni 2082/2000 tas-6 ta’ Settembru 2000 li jadotta l-istandards ta' l-Eurocontrol u li jemenda d-Direttiva tal-Kunsill 97/15/KE, li tadotta l-istandards ta' l-Eurocontrol u jemenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/65/KEE, kif emendata bir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 980/2002 ta’ l-4 ta’ Ġunju 2002 li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2082/2000 li jadotta n-normi ta’ l-Eurocontrol

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 9, l-Annessi I u II

Ir-referenza għad-Direttiva tal-Kunsill 93/65/KEE għandha titħassar mill-20 ta’ Ottubru 2005.

Nru 2082/2000

Ir-Regolament tal-Kummissjoni 2082/2000 tas-6 ta’ Settembru 2000 li jadotta l-istandards ta' l-Eurocontrol u li jemenda d-Direttiva tal-Kunsill 97/15/KE, li tadotta l-istandards ta' l-Eurocontrol u jemenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/65/KEE

kif emendat bi

– Ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 980/2002 ta’ l-4 ta’ Ġunju 2002 li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2082/2000, li jadotta n-normi ta’ l-Eurocontrol

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 3, l-Annessi I sa III

Nru 549/2004

Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 549/2004 ta' l-10 ta' Marzu 2004 li jippreskrivi l-qafas għall-ħolqien ta' l-Ajru Uniku Ewropew (ir-Regolament qafas)

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 4, 6, u 9 sa 14.

Nru 550/2004

Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 550/2004 ta' l-10 ta' Marzu 2004 dwar il-forniment ta' servizzi ta' navigazzjoni ta' l-ajru fl-Ajru Uniku Ewropew (ir-Regolament tal-forniment ta' servizz)

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 19

Nru 551/2004

Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 551/2004 ta' l-10 ta' Marzu 2004 dwar l-organizzazzjoni u l-użu ta' l-ispazju ta' l-arja fl-Ajru Uniku Ewropew (ir-Regolament ta' l-ispazju ta' l-arja)

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 11

Nru 552/2004

Ir-Regolament (KE) Nru 552/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' l-10 ta' Marzu 2004 dwar l-interoperabilità tax-xibka Ewropea ta' l-Immaniggjar ta' Traffiku ta' l-Ajru (Ir-Regolament ta' l-interoperabilità)

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 12

Ċ L-Ambjent

Nru 89/629

Id-Direttiva tal-Kunsill 89/629 ta’ l-4 ta’ Diċembru 1989 dwar il-limitazzjoni ta' l-emissjoni ta' ħsejjes minn ajruplani ċivili jet subsoniċi.

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 8

Nru 92/14

Id-Direttiva tal-Kunsill 92/14 tat-2 ta’ Marzu 1992 fuq il-limitazzjoni ta' l-operazzjoni ta' l-ajruplani koperta mill-Parti II, il-Kapitolu 2, il-Volum 1 ta' l-Anness 16 tal-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali, it-tieni edizzjoni (1988)

kif emendat bi:

– id-Direttiva tal-Kunsill 98/20/KE tat-30 ta’ Marzu 1998 li temenda d-Direttiva 92/14/KEE
– id-Direttiva tal-Kummissjoni 1999/28/KE tal-21 ta’ April 1999 li temenda l-Anness tad-Direttiva tal-Kunsill 92/14/KEE
– ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 991/2001 tal-21 ta’ Mejju 2001 li jemenda l-Anness tad-Direttiva tal-Kunsill 92/14/KEE

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 11 u l-Anness

Nru 2002/30

Id-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2002/30/KE tas-26 ta’ Marzu 2002 dwar l-istabbiliment ta' regoli u proċeduri għall-introduzzjoni ta' restrizzjonijiet tal-ħoss fl-ajruporti tal-Komunità

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 15, l-Annessi I u II

Nru 2002/49

Id-Direttiva 2002/49/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ġunju 2002 li tirrigwardja l-istudju u l-amministrazzjoni tal-ħsejjes ambjentali

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 16, l-Annessi I sa IV

D. Il-Ħarsien tal-Konsumatur

Nru 90/314

Id-Direttiva tal-Kunsill 90/314 tat-13 ta' Ġunju 1990 dwar il-vjaġġi kollox kompriż (package travel), il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 10

Nru 92/59

Id-Direttiva tal-Kunsill 92/59 tad-29 ta' Ġunju 1992 dwar is- sikurezza ġenerali tal-prodott

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 19

Nru 93/13

Id-Direttiva tal-Kunsill 93/13 tal-5 ta' April 1993 dwar klawżoli inġusti f'kuntratti mal-konsumatur

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 10 u l-Anness

Nru 95/46

Id-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 95/46 ta' l-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' persuni fejn jikkonċerna l-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment ħieles ta' din id-*data*

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 34

Nru 2027/97

Ir-Regolament tal-Kunsill 2027/97 tad-9 ta’ Ottubru 1997 dwar ir-responsabbilità ta' trasportaturi bl-ajru fl-eventwalità ta' inċidenti

kif emendat bi:

– Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 889/2002 tat-13 ta’ Mejju 2002 li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2027/97

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 8

Nru 261/2004

Ir-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta’ Frar 2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passiġġieri fil-każ li ma jitħallewx jitilgħu u ta' kanċellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u li jħassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 17

E. Sistemi ta’ Riservazzjoni kompjuterizzata

Nru 2299/1989

Ir-Regolament tal-Kunsill Nru 2299/89 ta’ l-24 ta’ Lulju 1989 dwar kodiċi ta' kondotta għal sistemi ta' riservazzjoni kompjuterizzata

kif emendat bi:

– ir-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3089/93 tad-29 ta’ Ottubru 1993 li jemenda r-Regolament (KEE) Nru 2299/89
– ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 323/1999 tat-8 ta’ Frar 1999 li jemenda r-Regolament (KEE) Nru 2299/89

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 22 u l-Anness

F. Aspetti Soċjali

Nru 1989/391

Id-Direttiva tal-Kunsill 89/391/KEE tat-12 ta’ Ġunju 1989 dwar l-introduzzjoni ta' miżuri sabiex jinkoraġġixxu titjib fis- sikurezza u s-saħħa tal-ħaddiema fuq ix-xogħol

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 16, u 18-19

Nru 2003/88

Id-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta’ l-4 ta’ Novembru 2003 li tikkonċerna ċerti aspetti ta’ l-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 19, 21 sa 24 u 26 sa 29

Nru 2000/79

Id-Direttiva tal-Kunsill 2000/79 tas-27 ta’ Novembru 2000 dwar il-Ftehim Ewropew fuq l-Organizzazzjoni tal-Ħinijiet tax-Xogħol ta' Ħaddiema Mobbli fl-Avjazzjoni Ċivili konkluż mill-Assoċjazzjoni tal-Linji ta' l-Ajru Ewropej (AEA), il-Federazzjoni Ewropea tal-Ħaddiema tat-Trasport (ETF), l-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Kabini tal-Piloti (ECA), l-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Linji ta' l-Ajru Reġjonali (ERA) u l-Assoċjazzjoni Internazzjonali tat-Trasportaturi bl-Arju (IACA)

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 5

G. Leġislazzjoni Oħra

Nru 91/670

Id-Direttiva tal-Kunsill Nru 91/670 tas-16 ta’ Diċembru 1991 dwar l-aċċettazzjoni reċiproka ta' liċenzji tal-personal għall-eżerċizzju ta’ funzjonijiet fl-avjazzjoni ċivili

Dispożizzjonijiet applikabbli: l-Artikoli 1 sa 8 u l-Anness